

ŽELEZAR

JESENICE, 1. OKTOBRA 1959
12. ŠTEVILKA I. LETNIK

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

PROIZVODNI PROGRAM SMO IZPOLNILI V AVGUSTU S 102,7%

Železarna Jesenice je v skupni proizvodnji izvršila proizvodni program s 102,7%, blagovna proizvodnja pa je bila izvršena s 106,3 odstotka. Vsi obrati so presegli proizvodni program razen obratov martinarne, težke proge in jeklovleka.

Visoke peči — Proizvodni program je bil dosežen s 102,8 odstotka. Proizvodnja grodija je narasla za 11,5 ton na 24 ur, in sicer nekoliko več na VPII. Dvig proizvodnje je posledica normalizacije VPII, ki že sprejema normalno količino zraka, kar pomeni, da si je ustvarila ustrezen profil. Poraba normalnega koksja je bila zadovoljiva a je še vedno za 50 kilogramov pri toni pod normo. Na VPI je bilo 84 ur zastoja zaradi prodora grodija ob prebodni odprtini. To je povzročilo tudi ohlajevanje peči.

Martinarna je izvršila mesečni proizvodni program z 99,5 odstotka. Obratovalo je šest peči. Odlitih je bilo 425 sarž, izplen pa je bil dosežen z 88,8 odstotka.

Elektropeč je močno presegla proizvodni program. Izdelano je bilo 283 sarž. Poraba elektrod je znašala 6,06 kilograma na tono proizvodnje. Izplen je bil dosežen z 91,98 odstotka. Kritičen je postal jedavec, ki ga je le malo na zalogi.

Težka proga — Proizvodni program ni bil izvršen. Obratovalni čas je bil izkoriščen s 83,7%, zastoji so znašali 16,3 odstotka. Proizvodnja na uro efektivnega delovnega časa je znašala 20,9 ton. Vzrok neizvršenega plana je zaradi povišanja zastojev za 1,3 odstotka. Izplen pa je bil dosežen z 81,9 odstotka.

Lahke proge — Proizvodni program so močno presegle. Proizvodnja na uro efektivnega delovnega časa je znašala na progi Ø 450 — 6,43 ton, na progi Ø 340 — 3,74 ton in na progi Ø 230 — 1,94 ton. Izplen je bil dosežen z 91,8 odstotka.

IZVRŠEVANJE OPERATIVNEGA PLANA ZA MESEC AVGUST 1959

Obrat	Proizvodnja skup. blag. %	%
Visoke peči	102,8	
Martinarna	99,5	
Elektropeč	108,1	
Težka proga	98,2	108,7
Lahke proge	119,4	117,5
Žična valjarna	115,1	151,0
Valjarna 2400	100,4	99,1
Valjarna 1300	102,3	102,3
Jeklovlek	81,4	81,4
Hladna valjarna	100,2	100,2
Žičarna	102,5	106,6
Zebljarna	108,5	108,5
Cevarna	107,0	107,0
Elektrodni oddelek	106,1	106,1
Livarne	122,3	
Opekarna	113,4	206,5
Skupaj	102,7	106,3

Žična valjarna — Proizvodni program je bil presežen. Obratovalni čas je bil izkoriščen z 81,7%, zastoji so znašali 18,3 odstotka. Proizvodnja je na čisti čas valjanja znašala 8,7 ton. Izplen je bil dosežen z 89 odstotka. Od 23. do 31. avgusta je bil izvršen redni letni remont obrata, vendar v manjšem obsegu, kot druga leta in to zaradi dobrega stanja peči.

Valjarna 2400 — Proizvodni program je bil dosežen. Obratovalni čas je bil izkoriščen z 84,8 odstotka. Proizvodnja vroče valjane pločevine na uro efektivnega delovnega časa je znašala 13,3 tone pri povprečni debelini pločevine 12,2 milimetra. Izplen je bil dosežen 63,9-odstotno. V mesecu avgustu so bile iste težkoče glede slabega vložka v pogledu površinskih napak, vendar se je procent izmečka zaradi teh napak v primerjavi s prejšnjim mesecem znižal na 3,7 odstotka. Iz tega je razvidno, da navzlic vsem poizkusom v martinarni, da se odpravijo te napake, ne bo mogoče ta problem odstraniti drugače, kot edino le s povečano kapaciteto flemanja bram.

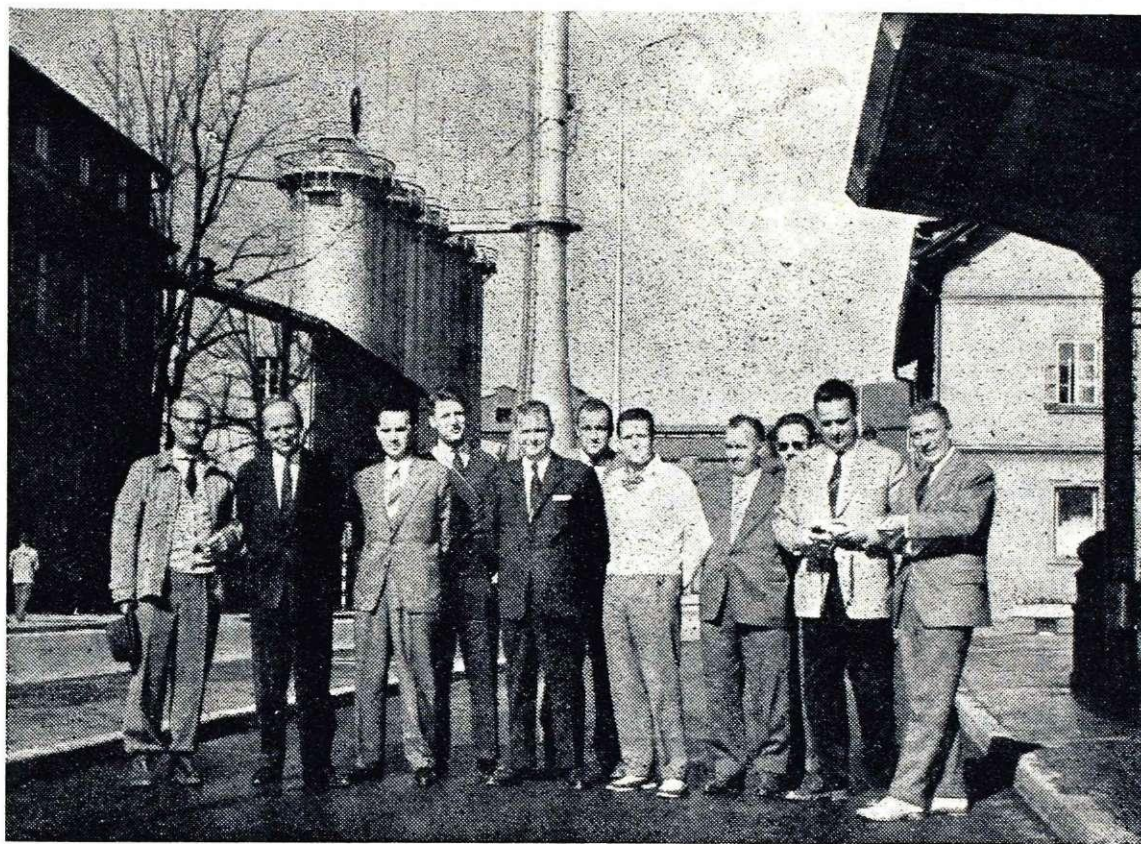
Valjarna 1300 — Proizvodni program je bil dosežen. Trojka in duo ogrodje nista obratovala 5 delovnih dni zaradi okvare reduktorja »Litostroj«. Obratovalni čas je bil izkoriščen s 95,1 odstotka. Proizvodnja vroče valjane pločevine na uro efektivnega delovnega časa je znašala 2049 kilogramov pri povprečni debelini pločevine 0,97 milimetra. Izplen je bil dosežen z 78 odstotka. Glavni in največji problem obrata je v pomanjkanju delovne sile, saj do normativna manjka po spisku 35 ljudi, kar z ozirom na skrčeni sedanjí normativ ni malo.

Jeklovlek — Proizvodni program ni bil dosežen, in to zaradi izredno velike količine izmečka — 97 ton. Obratovalni čas je bil izkoriščen v povprečju vseh treh oddelkov 62-odstotno. Od tega odpade na efektivni obratovalni čas 82 odstotkov in 18 odstotkov na zastoj.

Hladna valjarna — Proizvodni program je bil dosežen. Izplen je bil dosežen z 89,19 odstotka in je bil za 1,47 odstotka večji od povprečja lanskega leta. Storitnost brez mojstrov je znašala 45,12 kilograma na h/m in je bila za 0,81 kilograma višja od povprečja lanskega leta. Montaža valjavniškega ogrodja »Siemag« prečnih in krožnih škarij se nadaljuje. — 12. avgusta je bilo postavljeno valjavniško stojalo.

Žičarna — Proizvodni program je bil presežen. Izplen je bil dosežen s 97,63 odstotka in je bil za 0,99 odstotka višji od izplena lanskega leta. Storitnost brez mojstrov je znašala 109,62 kg/h/m in je bila za 5,22 kilograma višja od povprečja lanskega leta.

Zebljarna je v žičnih izdelkih presegla proizvodni program. Storitnost v zebli je bila 108,5 odstotka.

Obiskali so nas belgijski metalurgi

Milan Polak

Polletno poročilo obratne ambulante

NA 18. SEJI UPRAVNEGA ODBORA

Na 18. redni seji je UO pregledal polletno poročilo Obratne ambulante ter iz tega poročila ugotovil predvsem sledeče:

V prvem polletju letošnjega leta je bilo v obeh ambulantah 18 tisoč 446 pregledov kar je za 1251 več kakor pa lani v istem obdobju. Zanimivo pri tem je nesorazmerje med prvimi in ponovnimi pregledi. Prvih pregledov je skoraj več kot ponovnih, kar jasno govori, da bolniki hodijo na zdravstvene preglede za izredno lahka obolenja.

Največ obolenj je bilo na dihalnih organih in sicer 894 primerov, obratnih nezdod 709 in izostanki zaradi nege obolelih članov 470 primerov. Sledijo revmatična obo-

lenja in obolenja želodca. Zanimivo je tudi, da je zelo veliko obolenj zaradi prometnih nesreč, domačih nezdod in zlonamernih poškodb in sicer skupaj 296 primerov.

Upravni odbor je bil mnenja, da so obolenja dihalnih organov opravičljiva, če vzamemo dejstvo, da je bilo pri teh obolenjih največ primerov angine (505) in bronhitisa (270) z ozirom na težke pogoje dela v večini naših obratov (vročina, preprih in podobno). Nadalje je bil UO mnenja, da je nemogoče popolnoma opravičiti veliko število obratnih nezdod, še težje pa izostanke zaradi nege obolelih družinskih članov. L. 1957 je bilo zaradi nege obolelih družin-

skih članov 161, izostankov l. 1958 — 270, letos pa jih je že kar 470. Ni razveseljiva ugotovitev, da žena - mati, kadar je otrok zdrav lahko najde človeka ali sorodnika, ki pazi na otroka, ko je ona na delu. Kakor hitro pa otrok oboli, pa čeprav neznatno, pa takoj koristi zdravniški dopust in izostaja z dela.

Da bi se znižali izostanki zaradi obratnih nezdod je UO zadolžil HTZ oddelek, da izdela poročilo o obratnih nezdodah v I. polletju letošnjega leta z dobro obrazloženimi vzroki teh. Istočasno naj ta oddelek prične s študijo premiranj onih delavcev, ki ne bodo imeli zamujenih dni zaradi obratne nezdode in pa zaradi nege obolelega družinskega člana. Te vrste premije bi se izplačevale ob zaključnem računu in bodo vsekakor ugodno vzbudile vsakega posameznega člana našega kolektiva, da ne bo zaradi neznatne poškodbe na delu ostajal doma.

Kar pa se tiče izostankov zaradi nege obolelih družinskih članov je UO sklenil, da se čimprej in brez odlašanja zaposlijo ustrezne delovne moči, ki bodo obolelim članom družine nudile vso skrb in nego, tako da ženam, možem in materam ne bo potrebno ostajati doma in izostajati z dela.

Ti sklepi UO so zelo pomembni in če se bodo dosledno izvajali bomo v veliki meri razbremenili, že tako velike izdatke socialnega zavarovanja.

ritev v zebljarni je znašala 74,21 kilograma na h/m in je bila za 6,93 kg/h/m boljša od povprečja lanskega leta. Skupni izplen v žičnih izdelkih je znašal 97,55 odstotka in je bil za 0,17 odstotka slabši od povprečja lanskega leta. Za izvoz je bilo odpremljenih 531,6 ton žičnikov.

Cevarna — Proizvodni program je bil presežen. Storitnost enotne vrste na delavsko uro je znašala 50 kilogramov in je bila za 3,1 odstotka višja od povprečja lanskega leta. Skupni izplen je bil dosežen s 93,5 odstotka in je bil za 1,54 odstotka višji od povprečja lanskega leta.

Elektrodni oddelek — Proizvodni program je bil presežen. Storitnost na delavsko uro in moža je zna-

šala v rezalnici 50,4 kilograma in v oplasčevalnici 12,7 kilograma. Strojni čas v rezalnici in oplasčevalnici je bil dosežen z 42 odstotki oziroma s 56,8 odstotka z ozirom na 15-dnevni kolektivni dopust. — Istočasno pa se je izvršil remont strojne opreme.

Livarne — Livarne so izvršile mesečni proizvodni program s 122,3 odstotka. S kvaliteten delom v sivi livarni se je znižal izmeček na 1,29 odstotka. Storitnost je bila dobra in znaša na strojno litino 18,24 kg/h/m za kokile pa je bila rekordna in je znašala 177 kilogramov. V jeklolivarni pa je zelo problematična slaba kvaliteta bentonita iz Pule.

Opekarna — Proizvodni program je bil presežen za 13,4 odstotka.

Kaj se je obravnavalo?

na 17. in 18. seji UO?

Upravni odbor je že na eni prejšnjih sej razpravljajal o seznamu delovnih mest, ki so trajno izpostavljeni zdravju škodljivim vplivom in na katerih UO lahko da delavcem dodatni dopust. UO je takrat sklenil, da se teh dodatnih dopustov ne bo dajalo in je tako predlagal DS, kar je ta tudi potrdil. Osnovni vzroki za takšno odločitev UO in DS so predvsem sledeči:

1. Splošno pomanjkanje delovne sile in velika odsotnost v podjetju.

2. Večina delavcev, ki so po seznamu upravičeni do dodatnega dopusta, ima že 30 dni rednega letnega dopusta.

3. Delovna mesta, ki so izpostavljeni zdravju škodljivim vplivom in na katerih se dela otežena, so že itak upoštevana v tarifnem pravilniku in v pravilniku za otežena dela.

4. Nemogoče je odrediti točno mejo med onimi, ki so upravičeni do tega dopusta in med neupravičenimi.

Ker pa so nekateri dodatne dopuste že izrabili, je UO sklenil, da se tem dodatni dopusti prepisujejo na dodatne dopuste za nedeljsko delo. Za tiste, ki so dodatne dopuste izrabili, pa nimajo nedeljskega dela, bo personalni oddelek izdelal seznam in bo UO odločil, kako naj se to vprašanje reši.

V Železarni se je stalež bolnih znižal za približno 1 %. Z ozirom na to bi na merodajnih mestih utegnili doseči, da se zniža dodatni prispevek za socialno zavarovanje. Da bi se lahko to uveljavilo, je UO sklenil, naj personalni oddelek izdela temu vprašanju podrobno poročilo.

Na zadnjem zasedanju je DS sklenil, da se zaostri nadzor in odgovornost nadzornih organov v pogledu ustvarjanja kvalitativnih zahtev in pa izpolnjevanje pogodbenih obveznosti. UO je v zvezi s tem sklepom zadolžil tehničnega direktorja, naj izdela poročilo in predlog rešitve tega vprašanja. Seji UO, ki bo konec septembra obravnavala to vprašanje, bodo prisostvovali šefi OTK, šefa grup jeklarne in valjarn, tehnični direktor ter pomočnika tehničnega direktorja. Vprašanje kvalitete proizvodnje — kar bo omenjena seja UO predvsem obravnavala — je zelo važno za naše podjetje, ker predvideva naš petnajstletni načrt prehod na proizvodnjo kvalitativnih jekel in kvalitativnih proizvodov. To je potrebno tudi zaradi tega, ker naša železarna ne more usmeriti svojega razvoja v povečanje proizvodnje, zaradi velike oddaljenosti od surovinskih baz, temveč lahko svoj razvoj usmerja le na prehod na kvalitativno proizvodnjo.

Vprašanje kvalitete proizvodnje pa ne bo v bodoče skrb same Uprave podjetja, UO in DS. Na zadnjem zasedanju je DS sklenil, da se po vprašanju kvalitete proizvodnje ter proizvodnih stroškov skličejo po obratih sestanki skupno s politično-druženimi organizacijami. UO je sedaj sklenil, naj se ti sestanki skličejo v prvi polovici oktobra.

V Železarni je do sedaj bila postavljena meja za nadure. Vendar te meje nismo upoštevali, ker je bila odsotnost v letnih mesecih zaradi dopustov izredno velika. Zgodilo se je, da so posamezni delavci, ki so zamenjavali manjkajoče, napravili zelo veliko nadur. V posameznih primerih je število nadur doseglo tako visoko mejo, da je delavec poleg svojih rednih dni napravil še po 20 dni v nadurah. Takšno delo pa je škodljivo za zdravje. Fizično zelo utruja, utrujen delavec pa je najlažje vzrok obratni nesreči, ker utrujenost slabi pozornost. Zato je UO po nalogu DS postavil gornjo mejo nadur do 60. Samo v izrednih primerih bo mogoče prekoračiti to mejo, na dobro utemeljen predlog, po odobritvi tehničnega direktorja.

Na sedanji način izbire kandidatov za razpisana delovna mesta in na testiranje s strani psihologa, ki je v zvezi z izbiro kandidatov, je bilo nekaj prigovorov. Kadrovskega sektorja je o tem za UO izdelal poročilo in UO je ugotovil, da ni bilo nepravilnosti. UO je sklenil, da se z dosedanjim prakso razpisov delovnih mest nadaljuje, vendar je mišljenja, da se tistih kandidatov, ki nimajo pogojev za razpisana delovna mesta, ne kliče na testiranje k psihologu.

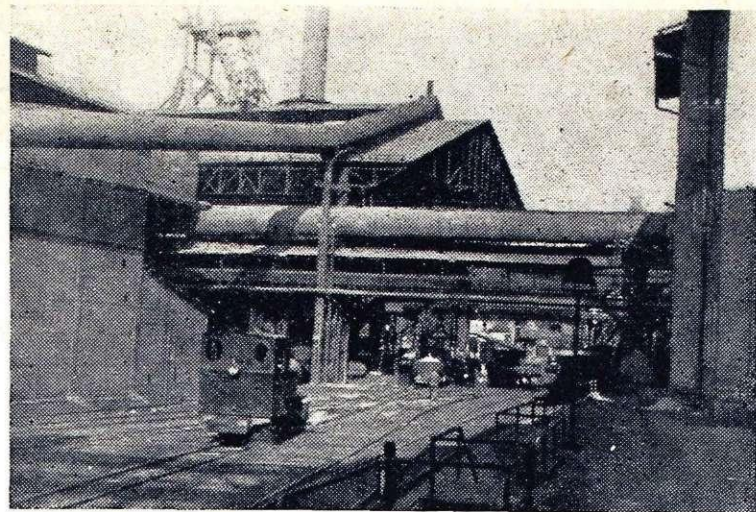
Upravni odbor je pregledal dose-

danji način vabljenja na seje UO in DS ter dostavljanja zapisnikov in sklepov UO in DS in sklenil, naj se na zasedanju DS v bodoče poleg dosedanjih vabijo še direktorji sektorjev, pomočnika tehničnega direktorja in grupni vodje. Na zasedanju, ki bodo obravnavala posamezne obrate pa še obratovodje teh obratov. Kadar pa se bodo na zasedanjih obravnavali polletni in letni zaključni računi, tehnična in kvalitativna problematika, naj se na zasedanja vabijo vsi obratovodje.

Na UO stalno prihajajo vloge, s katerimi obrati ali oddelki prosijo, da se jim odobri brezplačen prevoz z avtobusi na razne izlete. S tem v zvezi je UO sklenil, da se obvesti kolektiv, da v bodoče ne bo odobral izletov. DS je za izlete nakazal sindikatu 3,5 milijona dinarjev, za strokovne ekscurzije DIT in strokovnim sekcijam pa še 700.000 din, kar smatra UO, da je dovolj sredstev za te vrste razvedrila članov kolektiva.

UO je še sklenil, da se industrijskim zidarjem odobri topli obrok hrane v martinarni takoj, ko bo povečana zmogljivost jedilnice, ker se je v ta namen pristopilo k povečanju te jedilnice.

Poleg teh važnejših sklepov je UO potrdil in odobril operativni načrt proizvodnje za mesec september tekočega leta.

Industrijske žile — dovodnice in odvodnice

Na 18. redni seji dne 15. 9. 1959 je Upravni odbor med drugim sprejel še naslednje važne sklepe za naš kolektiv:

Pregled cen toplega obroka v martinarni je pokazal, da se cene gibljejo v predvidenih mejah in da se s takšnim načinom preskrbe toplega obroka našemu delavcu še nadaljuje. V delitev toplega obroka v martinarni se takoj vključijo industrijski zidarji. Do 1. oktobra pa se dokončajo vsa dela, ki so potrebna, da se s 1. oktobrom tudi v obratu plavž uvede topli obrok.

Vsak član naše skupnosti je dolžan od svojega zaslužka vplačati proračunski prispevek. To so dolžni tudi člani kolektiva Železarn. Mi smo to lansko leto vplačevali, vendar samo od vsake stvar posamezno, kar pa ni bilo po-

polnoma pravilno, ker je bila za ta prispevek progresivna stopa. To pomeni, da bi tisti, ki več zaslužijo, tudi morali plačati večji procent. Ko je sedaj gospodarsko-računski sektor ponovno izračunal, kakšen bi moral biti naš prispevek skupnosti, se je ugotovilo, da smo dolžni še nekaj preko 11,6 milijonov. Vsote, ki smo jih dolžni še vplačati so zelo različne in se pri posameznikih gibljejo od izpod 1000 din do 30.000 din. Pregled, ki je v ta namen napravljen nam pojasni, da je takšnih delavcev, ki bi morali plačati

do 1.000 din	2671
od 1.000 do 2.000 din	2638
od 2.000 do 4.000 din	836
od 5.000 do 10.000 din	211
od 10.000 do 20.000 din	28

Približno takšno sorazmerje je tudi pri uslužbencih. Nekateri pa bi morali dobiti celo nazaj.

Ker so te vsote, kakor smo videli iz pregleda, zelo različne in je število onih, ki bi morali vplačati še do 200 din največje, pa je UO sklenil, da bo predlagal DS da ta prispevek plača vsak posameznik in da ne gre iz skupne vreče. Tehniko vplačevanja bo na prihodnji seji predložilo računovodstvo. UO pa je dovolil, da tisti, ki imajo zadržano premijo iz te lahko dobijo predujem, kar bi se obračunalo pri končnem izplačilu ob zaključnem računu.

Upravni odbor je odobril, da se gradbenim mizarjem uvede individualna premija za prihranek na lesu. Normativ se postavi na podlagi podatkov I. polletja, če pa teh podatkov nimajo, pa jih morajo zasledovati nadaljnje 3 mesece ter na podlagi teh postaviti potem normative. Milan Polak

varovanje dne 24. junija 1957 sprejeta naslednja resolucija.

Ugotavljamo, da sedaj veljavna Uredba o finansiranju socialnega zavarovanja (Uradni list FLRJ, št. 12/1959) ne zagotavlja zavodom za socialno zavarovanje, dovolj sredstev za nemoteno izvajanje službe socialnega zavarovanja in kritje izdatkov v zvezi z uveljavljanjem pravic zavarovancev in njihovih svojcev. Določila uredbe o posebnih stopnji prispevka so se pokazala tudi za delodajalce krivična, kar izrazito vidimo pri primeru Železarn Jesenice. Z ozirom na to se predlaga skupščini, da sprejme naslednjo

resolucijo

Sedaj veljavna Uredba o finansiranju socialnega zavarovanja (Uradni list FLRJ, št. 12/1955) naj se spremeni tako, da se iz nje črtajo členi 48, 49, 50, 51 in 52, namesto njih pa naj se uveljavi svojočasno veljavni 4. in 8. člen Uredbe o finansiranju socialnega zavarovanja iz leta 1953 (Uradni list FLRJ, št. 54/53).

Skupščina naroča Upravnemu odboru zavoda, da se ta resolucija potom Republiškega zavoda za socialno zavarovanje sporoči Zveznemu zavodu in Zveznemu izvršnemu svetu, s predlogom za sprejembo uredbe za finansiranje socialnega zavarovanja.

Ta resolucija in vsa druga prizadevanja do sedaj niso imela uspeha. Sprejet pa bo menda še v letošnjem letu zakon o finansiranju in organizaciji socialnega zavarovanja, za katerega pa zaenkrat še ni znano, kako bo urejal ta vprašanja.

Jože Bergant

Dodatni prispevek za socialno zavarovanje

bil predpisan in ga podjetje tudi ni plačevalo.

Posebni dodatni prispevek ali tako imenovana posebna stopnja okrajnega prispevka se razlikuje od izrednega prispevka in se lahko predpiše večjim podjetjem na podlagi 48, 49, 50, 51 in 52 člena prej omenjene Uredbe o finansiranju socialnega zavarovanja. — Naše podjetje plačuje ta prispevek že vse od njegove uvedbe, to je

je bil podjetju sicer predpisan dodatni prispevek na podlagi odstotka izostankov, vendar se je Zavodu dokazalo, da je bil njihov izračun nepravilen. Že plačani prispevek je podjetje Zavodu takrat pustilo. V ilustracijo naj navedemo, da je nekaj časa plačevalo ta prispevek v vsem okraju samo naše podjetje.

Podjetje je plačevalo dodatni prispevek od 1. julija 1955 do 30.

NAŠI 50-LETNIKI V OKTOBRU

Življenjski jubilej — 50-letnico rojstva bodo praznovali v oktobru t. l. naslednji naši sodelavci:

Terezija Piher — 6. oktobra — predelovalni obrati; Jože Ražen — 8. oktobra — martinarna; Matevž Derganc — 9. oktobra — visoke peči; Franc Globočnik — 10. oktobra — valjarna 2400; Maks Skrlavnik — 11. oktobra — parna centrala; Viktor Beltram — 16. oktobra — prometni oddelek; Maks Volčič — 18. oktobra — kleparna; Karel Škoda — 19. oktobra — martinarna; Anton Odar — 26. oktobra — martinarna; Stanko Koren — 29. oktobra — ind. zidarji; Stanko Drčar — 30. oktobra — gradbeni oddelek; Jože Potočnik — 31. oktobra — gradbeni oddelek.

K življenjskemu prazniku našim sodelavcem želimo vso srečo, zdravja in vse dobro. Želimo jim novih delovnih uspehov in zadovoljstva pri delu, ter, da jim bo Železarna še naprej drugi dom.

od 1. julija 1959. Podlaga za predpis takega prispevka je lahko odstotek izostankov zaradi bolezni ali pa izdatek za zdravstveno varstvo za enega zavarovanca, o čemer sklepa in odloča ter določa merila skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. — Določila uredbe so takšna, da Okrajni zavodi za socialno zavarovanje s takimi predpisi krijejo svoje primanjkljaje. Lahko se pa podjetjem, ki imajo nižji odstotek izostankov ali manjše stroške zaradi bolezni, zakonito določena stopnja prispevka tudi zniža. Zviša se lahko za največ 4 odstotke, zniža pa za 2 odstotke.

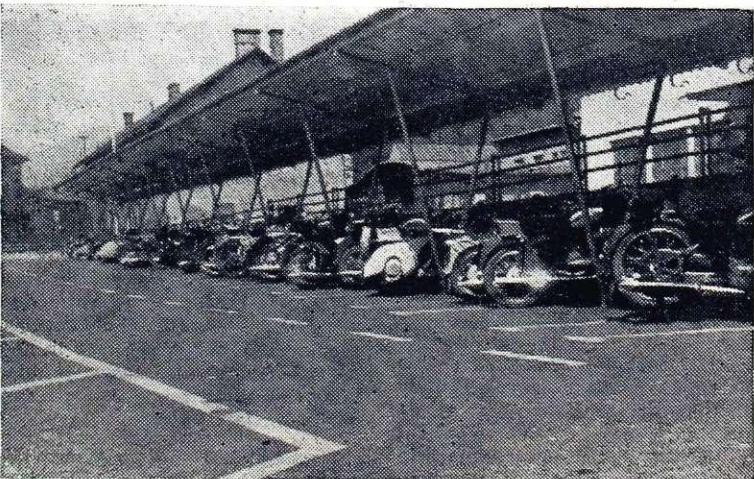
Merilo za predpis posebne stopnje prispevka je povprečni štiri-odstotni izostanek zaradi bolezni. (Porodnice, dojlje in bolniki s štiriurno zaposlitvijo se tu ne upoštevajo). Odmik od tega za 0,4 odstotka povzroča zvišanje ali znižanje prispevka, ki se predpisuje le podjetjem, ki imajo zaposlenih nad 50 zavarovancev.

Železarni Jesenice kljub temu, da je podjetje v rangi težke industrije, dodatnega prispevka ni bilo treba plačevati, ker je bil odstotek nižji od 4,40 %. 1. jul. 1955

septembra 1955 v višini 3 odstotkov, od 1. novembra 1955 do 31. oktobra 1957 v višini 4 odstotke, od 1. novembra 1957 do 31. januarja 1958 v višini 0,5 odstotka, od 1. februarja 1958 do 31. julija 1958 v višini 1,5 odstotka in od 1. avgusta 1958 dalje 4 odstotke.

Od plačilnega fonda je Železarna Jesenice plačala Zavodu za socialno zavarovanje 1955. l. 435.262.419 din splošnega prispevka, 14.928.039 din dodatnega prispevka in 381.082 din prispevka za neplačane dopuste, leta 1956 440.403.598 din splošnega prispevka, 48.620.807 din dodatnega in za neplačane dopuste 476.640 din, leta 1957 581.190.001 din splošnega prispevka, 50.600.886 din dodatnega, za neplačane dopuste pa 472.260 din, leta 1958 592.086.069 din splošnega prispevka, 42.188.082 din dodatnega in za neplačane dopuste 759.011 din.

Z ozirom na stalno prizadevanje našega podjetja, da bi znižalo odstotek bolnih in s tem tudi izdatke socialnega zavarovanja, ter nosi kot pooblaščenca za izplačila kratkoročnih dajatev, del zavodovih upravnih izdatkov, je bila dana pobuda, da je bila na skupščini Okrajnega zavoda za socialno za-

Prostor na parkirnem prostoru so našla tudi motorna kolesa naših sodelavcev, ki jih ni malo

Tuma Slavko

Nege električnih motorjev

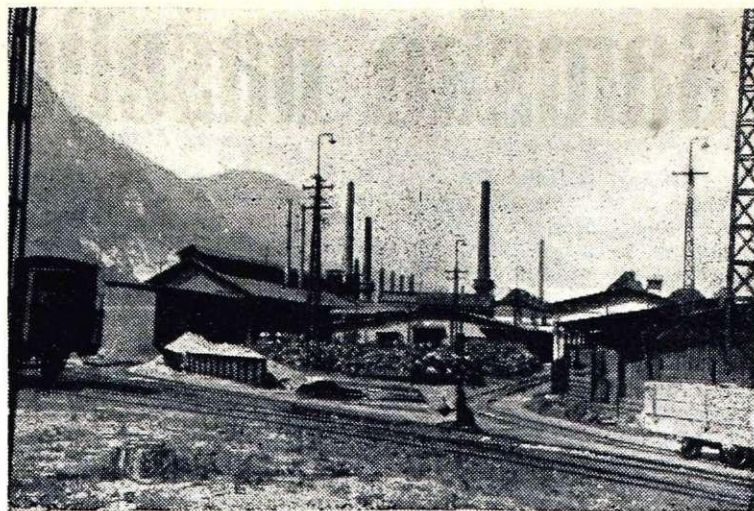
Upravljanje in nege električnih motorjev sta brez dvoma zelo važna faktorja same zaščite, mimo vklopnih in izklopnih ter zaščitnih naprav. To posebno občutimo v naši železarni, kjer delujejo električne naprave pod težkimi pogoji, vplivi temperature, prahu, plinov, kisline in slično.

Da pravilno zaščitimo naprave je že stvar pri samem projektiranju, da pravilno in skrbno izberemo motor ter pomožne naprave, da je pogonski motor z zaščitnimi in pomožnimi napravami tem enostavnejši ker je vzdrževanje lažje in krajše, obratovanje pa sigurneje. To so sicer zelo enostavne ugotovitve, dejstvo pa je, da se že pri tem največ greši. Veliko je že bilo pri nas napravljeno pogrešno in neodgovorno, tako pri izbiri motorjev in pomožne opreme, kakor tudi pri samomontaži in vzdrževanju.

Predvsem je potrebno upoštevati z ozirom na okolico obratovanja pravilno obliko motorja, vrsto zaščite, izolacijo navitja, da niso preveliki vplivi prahu, vlage, olj ali visokih

se očisti z bencinom ali bencolom, nikakor pa ne s petrolejem in se ga vstavi šele tedaj, ko je bencin popolnoma izhlapel. Pri novih motorjih s krogličnimi in valjčnimi ležaji, ali pri izmenjavi teh, ki imajo polnitev z mastjo, se ta predvideva pri normalnem obratovanju za ca. 1000 obratovanih ur, za tem se odstrani ležajna mast, ležaji se očistijo z bencinom ali bencolom (ne s petrolejem) in ko se popolnoma osuši, se vstavi nova mast. In kako delamo? Zopet isti odgovor — ni časa! Skrajna čistost pri ležajih, kot pri vstavljenih klobučevini je predpogoj za dobro izvedbo. Uporablja se trda mast, prosta kislin, smol in alkalij s tališčem pod 90° C. Navadna ležajna mast (Staufferfett) se ne sme uporabljati pod nobenim pogojem. Ležaji se ne smejo polniti prepolno, ker to povzroča segrevanje. Normalna temperatura sme znašati 40° C, mejna pa 80° C. Zamenjava posameznih krogličnih obrobov ali kroglic je nedopustna. Vgrajevanje ležajev se mora vršiti z veliko pazljivostjo, udarci s kladivom ali drugi močnejši udarci niso dopustni.

Potrebno bi bilo, da se poleg mazilne službe, ki je uvedena v našem podjetju, uvede še služba nege motorjev in njih opreme, ki naj bi bila centralna ali pa po grupah obratov. Ta način je v inozemstvu uveden in je vsekakor ekonomičen. V glavnem je naloga te službe ta, da kartotečno vodi evidenco nad nego vseh motorjev in zaščitnih naprav, da se motorji po 3000 obratovanih urah ali nekaj več, demontirajo se mehanično in električno pregledajo, očistijo in če je potrebno tudi popravijo. Na ta način se tekom časa dobi točen pregled, katere dele je treba v bližnji bodočnosti nadomestiti oziroma zamenjati. Istočasno se ugotavlja, ali motor odgovarja svojemu namenu z ozirom na obremenitev, način izvedbe, temperaturo in slično in se na podlagi tega podvzame potrebne ukrepe. S tem načinom negovanja motorjev bi se okvare zmanjšale na minimum, obratni zastoji pa bi se občutno zmanjšali. Verjetno bi proti temu predlogu nastali razni ugovori s strani obratovodij, misleč, da bi se tem delno zavrla delo v posameznih obratih. Vendar z nastavitvijo dobrih moči in pod okoliščino, da motorji rabijo tem manj nege, čim bolj so negovani, bi s tem prihranili mnogo na času in bi tudi največji pesimisti tekom časa spoznali, da so to samoumevni obratni ukrepi.

Pogled na spodnji del naše Železarne s staro acetilensko napravo, ki jo bodo v bližnji bodočnosti preuredili v sodobno kantino, lesenjača pri cevarni ne odgovarja več svojim namenom

Z isto skrbjo kot motorji, morajo biti negovani vklopni in zaščitni aparati. Njih življenjska doba je približno ista kot pri motorjih, le da je tu potrebna večkratna izmenjava kontaktnih glav. Število okvar motorjev v naši železarni znatno prekoračuje normalo. V letu 1958 je bilo od skupno instaliranih 2800 motorjev, popravljenih 649 motorjev, od tega v popravilu pri tujih podjetjih 29 motorjev. Po številu vgrajenih motorjev imajo največ okvar žična valjarna, jeklarna, visoke peči, predelovalni obrati itd. Stroški vseh popravil so znašali preko 30 milijonov dinarjev. Lepa vsota. V letošnjem letu je prišlo v popravilo od 1. 1. 1959 do 1. 7.

1959 316 motorjev, od tega odano tujim podjetjem 27 motorjev. Sedaj ko prihajamo v kritični letni čas, bo število okvar verjetno večje kot prejšnje leto. Zmogljivost naše popravilnice motorjev ne zadošča potrebam, zato popravila zastajajo. Da se rešimo kritične situacije, je nujno, da se vsak posameznik pri upravljanju zaveda, da niso elektronaprave neuničljiva sredstva, temveč zelo občutljiva, ki rabijo vso skrb in nego. Skrajni čas je, da posvetimo tem nekaj nasvetov vso pažnjo, se po njih ravnamo in ukrepamo. V svesti, da so vsa ta osnovna sredstva skupna lastnina, ki preživljajo nas vse in naše družine, to ne bo težko izvesti.

ALI STAGNIRAMO

v racionalizatorstvu in novatorstvu?

Pred seboj imamo podatke, na izgled suhe številke, po vsebini pa žive in mnogo povedo. Nedavno so naše uslužbenke izdelale analizo, koliko raznih predlogov za racionalizacijo dela, proizvodnje itd. so predložili naši sodelavci. V teh podatkih žal niso ločeni novatorski predlogi. Upam, da se od stvari ne bom oddaljil, če jih označim pod skupnim imenom: izboljševalni predlogi. Od leta 1945 do prvega polletja letos je bilo izdelanih in predloženih pristojni komisiji 1394 predlogov od 544 naših sodelavcev. Največ predlogov je bilo predloženih v letu 1946 in sicer 206. Navedel bom naša zelo uspešna leta iz tega področja.

Leta 1947 150 izboljš. predlogov.
Leta 1948 169 izboljš. predlogov.
Leta 1949 193 izboljš. predlogov.
Leta 1950 123 izboljš. predlogov.

Lani 50 predlogov, v letošnjem prvem polletju pa je bilo predloženih 13 izboljševalnih predlogov. Prav je, če vam predstavim nekaj naših najprizadevnejših racionalizatorjev in novatorjev:

Rudolf Kalan, oddelek za norme — 23 predlogov; Janko Stana, upokojeni obratovodja — 22 predlogov; ing. Leon Knez, obratov. elektrod. odd. — 19 predlogov; Drago

Višnar, bivši uslužbenec OTK — 17 predlogov; Jože Zbontar, delovodja mehanične delavnice — 17 predlogov; Tomaž Ravhekar, delovodja visokih peči — 13 predlogov; Franc Mencinger, elektro delavnica — 13 predlogov; Franc

Prezreti ne smemo, da je bilo predloženih 10 kolektivnih predlogov, ki so rezultat skupnih razmišljanj, vsota misli in duha. Takih predlogi so se rodili v mehanični delavnici, kisikarni, valjarnah na Javorniku, toplotni energiji,

RAZPIS

Oddelek za odrasle pri osnovni šoli na Koroški Beli razpisuje vpis v I. in II. tečaj za šolsko leto 1959-60. I. tečaj obsega snov 5. in 6. razreda osnovne šole, II. tečaj pa snov 7. in 8. razreda. Predavanja v vsakem tečaju trajajo 24 tednov.

Pogoji za vpis: V prvi tečaj se lahko vpišejo tisti kandidati, ki so končali z uspehom 4. ali 5. razred osnovne šole (v izjemnih primerih tudi s končanim 3. ali 2. razredom). Ti kandidati bodo po uspehu dokončanem I. tečaju nadaljevali študij v II. tečaju in tako predelali celoten program osnovne šole.

Tisti kandidati, ki so z uspehom končali 6. ali 7. razred osnovne šole, se lahko takoj vpišejo v II. tečaj. Po uspešno dokončanem II. tečaju lahko nadaljujejo študij na vseh drugih solah, za vpis v katere je potrebna popolna osnovnošolska izobrazba (šole za kvalificiranje delavce, za dosego višje kvalifikacije, razne tehnične šole, ekonomske, zdravstvene, gostinske, gimnazije itd.).

Kandidati morajo v prijavi navesti točen naslov in predložiti zadnje šolsko spričevalo.

Prijave vložite takoj na Oddelek za odrasle pri osnovni šoli na Koroški Beli.

Upraviteljstvo šole

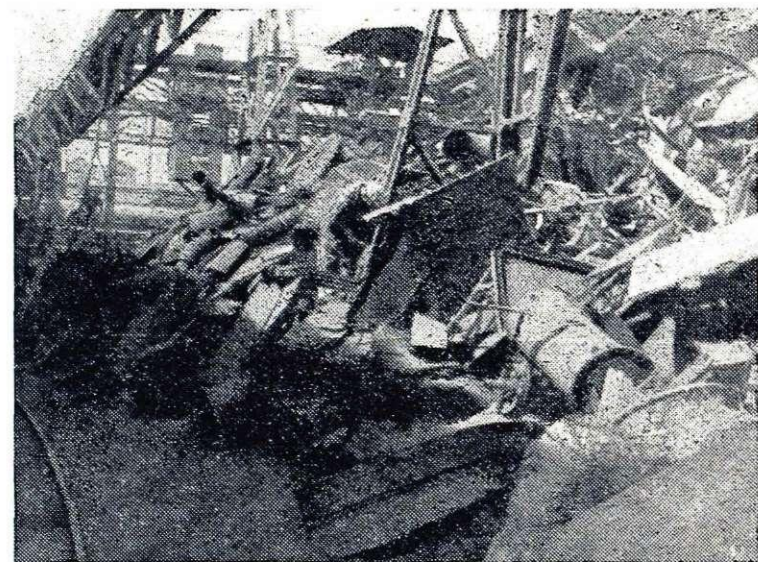
Pretnar, delovodja tehnič — 13 predlogov; Aleksander Rjazancev, OTK — 12 predlogov; Janez Pikon, asistent za vzdrževanje — 11 predlogov; Mirko Knific, delovodja žebjarne — 10 predlogov; Maks Dimnik, kapitalna izgradnja — 10 predlogov; Viktor Golob, upokojeni delovodja Jvk. III — 11 predlogov; Ivo Podlipec, delovodja, energijski — 9 predlogov; Maks Strle, asistent, energijski — 10 predlogov; Ivan Tori, Javornik III — 12 predlogov; Janez Zupan, delovodja rudnega dvora — 10 predlogov; Jože Urh, delovodja mehanične delavnice — 7 predlogov; Alojz Komic, delovodja žične valjarne — 8 predlogov; Franc Hraštar, kapitalna — 8 predlogov.

Se bi lahko naštevali imena naših sodelavcev, ki so mnogo mislili na železarno, na svoje delo, peči, valjarne itd. s težnjo, da izboljšajo proces proizvodnje, za boljši uspeh obrata, prihranek surovin ipd. Kolektivni in skupni so doprinesli naši racionalizatorji in novatorji mnogo koristnega.

konstrukcijski delavnici in v kolektivni črpalk.

Verjetno se ne motim, če trdim, da imamo na tem področju v železarni še široke možnosti. Zelo vzpodbuden je dopolnjeni Pravilnik o racionalizaciji in novatorstvu. K požitvi tega področja nas silijo tudi razmere. Znano je dejstvo, da nam je potrebna delovna sila, zlasti nekvalificirana. Te na našem območju ni, zato je nujno, da nekvalificirane delavce dobimo iz drugih okrajev in celo republik. To ima nadaljnje posledice, potrebo po novih stanovanjih, komunalnih uslugah in drugo. Za vse to pa so potrebna precejšnja finančna sredstva. Upam, da ni predrzno, če trdim, da bi porabili manj sredstev za manjše mehanizacije ali rekonstrukcije, ki bi zmanjšale potrebo po novih delavcih. Skratka, mnogo dejstev govori za to, da se na področju racionalizatorstva in novatorstva ožive ustvarjalni duhovi naših sodelavcev.

VIBr

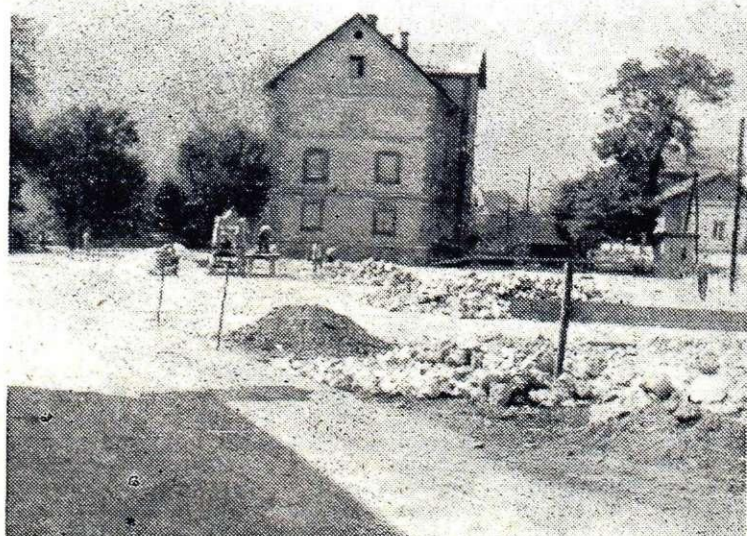

Staro železo bo treba odstraniti, da bodo pleskarji lahko opravili svoje delo. Pogled na skladišče pa bo prijetnejši

temperatur, ki poškodujejo izolacijo. Paziti je treba na vrsto motorja. Priporočljivo je vgrajevanje kletkastih motorjev na žerjavih, kjer pač razmere in obratovanje dopuščata, ker ne zahtevajo dodatne pomožne opreme. Vgrajevanje motorjev z drsnimi obroči naj bi se izvedlo le tam, kjer to zahtevajo obratne razmere ali prešibko omrežje. Učinki motorjev in njih vrtilni momenti naj bodo prilagojeni obratnim potrebam. Poljubna izbira in zamenjava motorjev ima velike nepotrebne nevarnosti, tako za vzdrževanje, kot za samo obratovanje.

Važno vprašanje je sama montaža električnih motorjev in njih stavljanje v pogon. Tu ne sme biti nikake površnosti, le solidna in strokovna izvedba bo odstranila velike nevarnosti, ki nastajajo vsled nepravilne lege motorjev, nestrokovnega navlačenja sklop in jermenic, stranskih sil preko klinastih jermenov, ležajnih mest in slično. Stavljanju v pogon in začetnemu obratovanju motorja moramo posvetiti posebno pažnjo, tako glede drsnih obrobov in krtač, kontroli privijačenja motorjev in ležajem. Pri novih motorjih z drsnimi ležaji ali obnovljenih se mora iz njih po ca. 600 obratovanih urah spustiti olje, oljne prekate očistiti s petrolejem, splakniti z oljem in doliti novo mineralno olje. In kaj delamo mi? Vedno isto — ni možno! Posebno pažnjo je treba posvetiti temu, da ne pride olje v dotik z navitjem. Pri ležajih s stenjem je treba tega pred čiščenjem odstraniti. Stenj

Občasno je potrebno motorje v izklopljenem stanju izpihovati ali očistiti prah s krpmi, čopiči in slično. To je važno tudi za hladilne zračne kanale pri motorjih z zunanjim hlajenjem. Pri motorjih z drsnimi obroči je treba posvetiti posebno pažnjo drsnim krtačam in držalom krtač, da je pritisk na krtačke zadosten, da niso omajana držala oziroma čepi, da ni vse to zaprašeno, kar povzroča prebitje toka, da so na njih v redu zobata kolesa, sklopke in jermenice, da niso drsni obroči ogoreni ali zamazani in da so okrogli. In kaj opažamo v naši popravilnici motorjev? Vsi motorji, ki prihajajo v popravilo, imajo eno ali več izmed teh navedenih na-

Utrjevanje zemljišča je v teku

Samsko naselje Straža

Straža. Deset zidanih nizkih stanovanjskih zgradb, upravno poslopje s skladiščem, kuhinja z jedilnico in pralnica, to je naselje samskih delavcev, članov našega kolektiva v prijetni dolinici, potisnjeno v rob za Javorniški valjarni.

Poiskal sem upravnika, da bi nam povedal kaj o vzdušju in življenju ter razmerah v tem naselju. Rad je bil na razpolago in nam posredoval nekaj zanimivih odgovorov.

»Koliko imate stanovalcev v vašem naselju in kakšne so kapacitete naselja?«

»Trenutno imamo 279 stanovalcev, medtem ko imamo vsega skupaj 300 postelj. — Za stanovanja imamo na razpolago 10 zgradb s po 30 posteljami, ali točneje v vsaki zgradbi je 6 sob s 4 posteljami in 2 sobi s 3 posteljami.«

»Sobe, kot sem videl, niso največje. Ali imate v vseh zgradbah enake prostore?«

»Da! Prostori so povsod enaki in žal premajhni. Na vsakega stanovalca pride le 1,5 kvadratnega metra čiste stanovanjske površine, kar je mnogo premalo. Vsak stanovalac pa ima še tako zaradi pomanjkanja prostora le pol omare, ostale stvari imajo spravljene po košarah in kovčkih.«

»Koliko plačujejo za stanovanje in kakšne ugodnosti imajo stanovalci v vašem naselju?«

»Stanovalci plačujejo mesečno po 505 din in to vsi enako. S tem denarjem je plačano stanovanje, postelja s perilom, pranje posteljnega perila, pospravljanje stanovanjskih prostorov in tudi kurjava v zimskih mesecih.«

»Ali je res, da imate v vašem naselju nastanjene tudi družine?«

»Res je. V naselju imamo 10 družin, ki so nastanjene vse v eni zgradbi. Ta zgradba za družinsko

življenje ni primerna, toda trenutno ne moremo ničesar storiti z omenjenimi družinami. Omenim lahko to, da se može teh družin udeležujejo prostovoljnega dela pri gradnji osmorčkov, tako da bodo v bližnji prihodnosti lahko naselje zapustili. V naselju imamo še preko 60 stanovalcev, ki so poročeni. Nekateri od njih imajo svoje družine in živijo ločeno življenje.«

»Kako se ljudje v naselju hranijo? — Ali jemljejo dnevno vse obroke hrane?«

»Število dnevnih obrokov zelo varira. Največ izdamo kosil, nekaj manj je večerj, najmanj pa zajtrkov. Točnega števila bi ne mogel podati, stanje obrokov z dne 7. septembra pa je naslednje: od 279 stanovalcev je bilo ta dan na kosilu 205 oseb, na večerji 184 in na zajtrku le 116 oseb.«

»Kje je vzrok, da ljudje tako malo jedo, ali je hrana predraga, ali pa ni dobra?«

Upravnik se je zamislil, potem pa je nadaljeval:

»V vseh domovih je tako, da je število obrokov hrane vedno nižje od staleža. Vzrok za to je težko formulirati. Eni so na primer na hrani drugje, nekateri celo privatno. — Drugi zopet jemljejo samo po en obrok dnevno, ostalo pa si prinašajo od doma, ali pa kupujejo suho. So pa tudi taki, ki si pripravljajo hrano sami. Opazno je, da se število obrokov ob plačilnih dnevih občutno poveča, to je znak, da je posredi tudi denar, četudi hrana ni ravno draga, saj stane trojni obrok le 157 din dnevno. Kakovost hrane skušamo abonentom prilagoditi po okusu. Na nizko število obrokov pri nas vpliva tudi oddaljenost obratov na Jesenicah, zaradi česar se nekateri hranijo tudi v Kazini.«

»Kot je razvidno, naselje ni popolnoma zasedeno. Ali je to trenutnega značaja, ali je temu vedno tako?«

»Stanovalci se zelo menjajo. — Praksa je pokazala, da so najbolj nestanovitni novinci. Če se aklimatizirajo, potem ostanejo tudi na leta. V naselju so nekateri tudi že 10 in več let. Navadno je tako, da imamo vse kapacitete zasedene. Velik odhod stanovalcev je nastal zadnji čas zaradi rekrutiranja mlajših stanovalcev. Vse pa kaže, da bodo postelje zaradi dotoka nove delovne sile kmalu vse zasedene.«

»Kaj pa red in disciplina v naselju?«

»Razen nekaj izjem, lahko rečem, da je disciplina zadovoljiva. Če nastopajo izjeme, jih skušamo prevzgojiti in navaditi na red, v nasprotnem primeru pa predlagamo odpoved iz podjetja.«

»Kaj pa težave, ki jih imate pri upravljanju naselja?«

»Teh je dovolj. Največje težave nastajajo pri vzdrževanju že zastaranih objektov, dalje zaradi prenatrpanosti naselja, zlasti pa zaradi pomanjkljivosti higienskih naprav. Kapacitete so za tako visoko število stanovalcev absolutno premajhne, bolj rečeno, te sobe so prenatrpane.«

»Kaj menite, da bi bilo treba ukreniti, da bi se odstranile te pomanjkljivosti?«

»Predvsem bi bilo nujno uvesti sistematično vzdrževanje. Notranjost barak bo treba urediti, in sicer popraviti pode, ki so v izredno slabem stanju in pobeliti sobe. — Potrebno bi bilo postopoma zamenjati inventar in posteljnino, zlasti žimnice. Neobhodno so potrebni centralni higienski prostori, zlasti kopalnice s stalno toplo vodo, ki je naselje sploh nima. Potrebna pa bi bila tudi topla voda v posameznih zgradbah.«

»In kakšne so perspektive za odstranitev teh pomanjkljivosti?«

»Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev bo vse naenkrat težko izvedljivo. Stiri milij. smo porabili v preteklem letu za beljenje centralnih prostorov, predvsem kuhinje in jedilnice in pleskanje pločevinastih streh. Nabavili smo tudi 60 žimnic za zamenjavo že dotrajanih. Prav toliko denarja bi potrebovali, če bi hoteli prepleškati tudi sobe v stanovanjskih zgradbah in zamenjati ostalo posteljnino. Za zamenjavo inventarja in popravilo podov pa še neprimerno več. Nujno bi bil potreben večji kredit za ureditev centralne kopalnice in napeljavo tople vode v stanovanjske zgradbe.«

Pol ure med tekači

»Katera gre na C?« »Ena za IBM! Teleprinter! Kati, takoj na tajništvo!« Taka in podobna povelja sliši, če si nekaj časa pri tekačih, oziroma tovarniških kurirjih, ki imajo svoje prostore v podzemlju glavne pisarne. Kdo bi vedel, kaj vse to pomeni. Pa le ni tako hudo zamotano, vsaj ne za tekačice. — Na vsako povelje se

na dan z isto nalogo v predelovalne obrate, kakor tudi na apnenico, v mizarino, žago, muzej, strokovno knjižnico in tehniko v Hrenovici. Dolga linija je to in za mlado dekle, ki je včasih natoovorjeno s knjigami, pošto in časopisi, dovolj naporna.

Zunanjih linij pa je še več. Za uso to mrežo v tovarni in izven

Ta skupina mladih deklet s šefinjo v sredini skrbi za točno poslovanje kurirske službe v našem podjetju

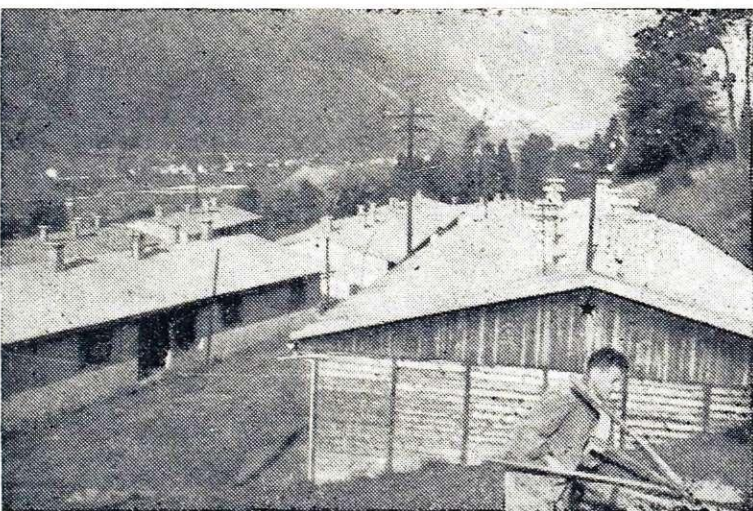
hitro javi mlado dekle v modri halji in odbiti s službeno torbo ali brez nje, da izvrši naročilo.

Če si malo radoveden, pa zveš tudi to: »C« je oznaka tekaške linije po določenih obratih, ki jo morata vsake pol ure izmenično obhoditi dve tekačici. Njuna naloga je, da raznosita pošto v obrate: mehanično delavnico, centralno skladišče, livarno, promet, transport, jeklovlek in konstrukcijsko delavnico, in da pošto po obratih pobereta in v sedežu kurirjev porazdelita po zato posebej pripravljenih predalih, ki so označeni po linijah. Takih linij pa je več v naši Železarni. Glavne so A, B in C. Te tri linije zajemajo vse matične obrate na Savi. — Druga tekačica gre zopet štirikrat

imajo vsega skupaj 17 tekačic s šefinjo, ki so kar dovolj zaposlene. Ena mora na primer skrbeti za vse ustanove, urade in podjetja v gornjem delu mesta. Dve morata v dveh izmenah skrbeti za prenos oziroma prevoz poštinih pošilk iz pošte v Železarno in obratno. — Tega pa ni malo, saj sprejemamo in odpremo v enem dnevu tudi preko 500 kosov pošilk, najsiho pisem, raznih vzorcev in paketnih pošilk. Kadar pa se odpremlja tudi tovarniški časopis, pa je tega še neprimerno več. Enajst je vseh teh linij, ki povezujejo med seboj Železarno, zunanje obrate in Javornik, ki ima dve samostojni liniji in eno samo za prenos pošte Železarna Jesenice—Javornik in obratno.

To delo ni tako lahko, kakor se na prvi pogled zdi, saj so deleži izpostavljeni vsem nevarnostim, prejeto nanje v obratih in na prehodih pri prečkanju industrijskih tirov, ki so žal čisto natrpani z raznimi vozili.

Vsekakor je tekaška služba dobro organizirana. Je pa sicer bolj skrit a le eden od globljih utripov naše Železarne, ki doprinese svoj delež pri ustvarjanju in izvrševanju nalog, ki so pred nami.

Pogled na stanovanjske zgradbe na Straži

Ing. Matevž Hafner

Obisk angleškim železarjem

(Nadaljevanje in konec)

Po ogledu železarn podjetja United Steel, v bližini Sheffielda, ki predstavlja središče angleške proizvodnje kvalitetnih jekel in ki leži nekako v sredini Anglije, smo se z avtobusom peljali na jugozahodni del otoka v Južni Wales. Vozili smo se po razmeroma ozkih ali dobrih cestah po pokrajini s hribočki, podobnimi našim dolenskim. Velike avtne ceste so začeli graditi v Angliji šele sedaj. Večji del cest je tlakovan z asfaltnim betonom, ki ima mesto gramoza drobljeno žlindro visokih peči. Na potu smo se čudili, da je bilo ob 10. uri zvečer še popolnoma svetlo in se je začelo mrčiti šele po polenajsti uri. Toliko vpliva že zahodna lega Anglije. Jasno, zato je pa zjutraj dalj časa mračno in se v uradih začne delati šele med 8. in 9. uro zjutraj. Kot povsod na zahodu delajo vse pisarne dvakratno z enournim odmorom od 12. do 13. ure. Mem odmorom dobiš v kantini podjetja lahko mrzli prigrizek, kavo ali čaj, ali pa

poješ s seboj prinešeni obrok. Dnevno delo je potem končano med peto in šesto uro popoldan. Pozno zvečer smo prispeli v letovišarsko mesto Porthcawe, kjer smo stanovali v hotelu ob sami obali Atlantika.

PODJETJE STEEL COMP. OF WALES

Izdelava tanke in bele pločevine je koncentrirana v pokrajini Južnega Walesa. Imenovano podjetje je po svoji kapaciteti tretje v Angliji in je po svoji svoje železarne popolnoma obnovilo. Deli se na dva dela in to v proizvodnjo grodlja, jekla in toplo valjanih trakov, ki je koncentrirana v železarni Port Talbot — Margam — Abbey in pa v proizvodnjo hladnovaljanih trakov in bele pločevine v železarnah Trostre in Velindre.

Železarna Port Talbot — Margam — Abbey je ena izmed najmodernejših angleških železarn, ki je zgrajena na osnovi premoga za koksiranje waleških premogovnikov in uvožene rude. Koksarna ima 230 peči, razdelje-

ne na 4 baterije. Nova baterija z 80 pečmi je pripravljena za obratovanje. Za izdelavo grodlja je postavljenih 5 visokih peči. Zadnja je bila zakurjena teden dni pred našim obiskom in je s svojim 10 metriskim gnezdom največja visoka peč v Angliji. Delajo dve vrsti grodlja in to enega z nizkim fosforjem za SM peči in drugega z višjim za novo Thomasovo jeklarno. V sklopu te železarne so 4 jeklarne in to: stari jeklarni Port Talbot in Margam vsaka s 6 stonskimi SM pečmi, nova SM jeklarna Abbey z 12 SM pečmi po 200 do 230 ton in tremi mešalci po 800 ton vsebine in končno nova Thomasova jeklarna z dvema mešalcema po 1200 ton in 3 konvertorji po 50 ton kapacitete. V Thomasovi jeklarni nameravajo pihati z mešanjem kisika in paro, a pozneje preiti na čisti kisik po LD postopku z dodatkom apnenega prahu. Železarna ima samo eno valjarno in to kontinuirno progo za trake širine 2 metra, ki ima poleg bluminga, vertikalnega ogrodka, še 4 predogrodja in 6

zaključnih ogradij. Z odstranitvijo ozkih grl pri talnih pečeh in dovozu bram na bluming računajo, da bo proga imela tri milijone ton kapacitete.

V okviru rekonstrukcij so zamenjali stari bluming z novim. Od zadnjega ingota, izvaljanega na starem, do ingota, izvaljanega na novem blumingu, je preteklo 12 dni in 12 ur. Demontirano je bilo 1374 ton strojnih delov, a montirano 1900 ton.

Hladna valjarna ima dve skupini ogradij in to eno s tremi, a drugo s štirimi ogradiji. Prva valja trake širine dva m, a druga širine 1,4 m. Obe hladni valjarni sta opremljeni z rentgenskimi in izotopnimi napravami za merjenje debeline, a delajo poizkuse z avtomatskim nastavljanjem valjev. Linije za žarenje, odmaščenje in zvonašte peči za žarenje dopolnjujejo opremo te železarne. Hladno in toplo valjane trake železarna v glavnem dobavlja železarnam v Trostre in Velindre, kjer se nahajajo naprave za izdelavo bele pločevine, in sicer ima prva 18 naprav za toplo kositrnanje in 2 liniji za elektrolitsko kositrnanje, a druga 3 linije za elektrolitsko kositrnanje. Za ogled teh dveh železarn pa nam je žal zmanjkalo časa.

Weekend v Južnem Walesu smo deloma izkoristili za sestavljanje poročila, kajti pri tako raznovrstnih vtisih je treba poročila dnevno prediskutirati in urediti, nekaj časa pa smo porabili za izlet v pokrajino Waleških rudnikov in ogled mesta lordov.

PODJETJE RICHARD THOMAS AND BALDWIN

To podjetje je še edino od velikih železarn, ki je še vedno nacionalizirano. V njegovem sestavu je velika železarna v Ebbw Vale, železarna v Redbournu in več malih železarn v okolici Swansea v Južnem Walesu. Skupno to podjetje, ki je tudi specializirano za tanko in belo pločevino, zaposluje okoli 24.000 ljudi in proizvaja ca. 1,8 milijonov ton jekla. Ogledali smo Železarno v Ebbw Valu, kjer je bil takrat na praksi ing. Grobovšek iz naših predelovalnih obratov.

Železarna Ebbw Vale leži v ozki dolini kot Jesenice, samo da so hribi, ki jo obdajajo, nižji od Mežakle. Železarna ima svojo koksarno s skupno 190 pečmi. Iz okoliških premogov delajo razmeroma dober koks. Trije plavži delajo iz 75 % uvožene in 25 % domače rude dve

Večja strokovnost - osnova za kvalitetnejšo proizvodnjo

Kvalitetne izdelke morejo dati samo kvalitetni, t. j. dobri strokovni delavci. To pravilo še prav posebno velja za kolektiv Železarnice Jesenice. Naše tržišče, tako doma še toliko bolj pa v svetu zahteva vrsto različnih proizvodov črne metalurgije, ki morajo povsem odgovarjati potrebam predelovalne industrije. Skratka, zahteva po kvalitetnih izdelkih je vsak dan bolj odločna in v kolikor tej zahtevi ne bomo zadovoljili, bodo kupci šli drugam. Ne smemo namreč biti preveč zaverovani v samega sebe in našo železarsko tradicijo. Železarna Zenica s svojimi novimi in tehnično dovršenimi napravami, pa tudi sistematično vzgojo novih kadrov bo kaj kmalu pred nami. Prav isto velja tudi za Železarno Nikšič. Že poizkusna proizvodnja daje prav dobre rezultate. Pa tudi ostali železarski kolektivi ne drže križem rok. Prav posebno pozornost polagajo na vzgojo kadrov. Ne mislim tu samo na preproste delavce, da se nekoliko bolje priučijo opravljati delo na svojem delovnem mestu. Ne, tu gre za mnogo več. Na delu v tej smeri so prav vsi, tudi inženirji, tehniki in ekonomisti s strokovnimi delavci vred se bore, da bi kar najbolj izpolnili svoje znanje in tako sebi in kolektivu omogočili čim bolj kvalitetno in seveda tudi cenejšo proizvodnjo. Pri tem se vsi prav dobro zavedajo, da je to edina in najbolj pravilna pot k gospodarskemu napredku in razvoju naše industrije ter istočasno zanesljiv vzpon družbenega in s tem seveda tudi individualnega standarda delovnih ljudi.

Sicer ne gre podcenjevati dela in naporov našega kolektiva v tej smeri. Tudi pri nas so bili izvedeni določeni premiki v pogledu strokovnega izpopolnjevanja. Vendar pa precejšen del delavcev še vedno stoji ob strani in misli, da aktivizacija v pogledu strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja zanje ne velja. Res je, da smo v pogledu tarifne politike osvojili načelo, da se osebni dohodki formirajo po delavčevem delovnem učinku, a s tem še ni rečeno, da je strokovna usposobljenost drugorazrednega pomena. Prav tu, t. j. pri delu po učinku mora istočasno priti do izraza kvalitetna vsebina dela, ker le v tem primeru je delo po učinku sploh smiselno. Zato se borimo, da se bo čimveč delavcev strokovno, t. j. teoretično in praktično usposobil za dnevne naloge na svojih delovnih mestih. Bodoči razvoj in naloge našega kolektiva zahtevajo, da nekvalificirani delavci delajo izpite za pol-

kvalificiranega delavca, da najboljši od teh pridobijo znanje kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev. Čim bolj bomo izpopolnili in razširili svoje znanje, toliko bolj in lažje bomo obvladali tehnološke prijeme in procese metalurške proizvodnje.

Ne ovira, kar bodo mnogi smatrali, marveč pomoč v tej smeri bo tudi Pravilnik o zmanjšanju tarifnih postavk delavcem in uslužbencem z ozirom na neodgovarjajočo prakso in izobrazbo, ki ga je te dni dal kolektivu v diskusijo Upravni odbor podjetja. Kaj želi s tem doseči uprava podjetja in organi delavskega upravljanja? Cilj je nakazan v 2. členu ki pravi »Pravilnik nakazuje pot izobraževanja, ki daje ob pravilnem kadrovanju uspehe v proizvodnji in poslovanju.« Pravilnik postavlja načelo, da se dosežena kvalifikacija, pa najsi bo pridobljena s šolsko izobrazbo ali prakso, stimulira z večjim zaslužkom. Povsem upravičena je kritika delavcev, ki imajo za delovna mesta, na katerih so zaposleni, ustrezno izobrazbo in prakso, da so izenačeni z delavci, ki tega nimajo. Ta kritika bo sedaj odpadla. Seveda pa bo istočasno tudi vsem ostalim, ki nimajo ustrezne šolske izobrazbe in prakse omogočeno, da to dosežejo. Pravilnik v 6. členu postavlja kakšen izpit in šole so potrebne za dosego posameznih kvalifikacij. Tistim delavcem pa, ki imajo dolgoletno prakso, bo kvalifikacija priznana s prevedbo iz leta 1950-51.

V naslednjih členih Pravilnik določa višino odbitka v kolikor delavec nima ustrezne šolske izobrazbe ali prakse na delovnem mestu. Zahteve po strokovni izobrazbi ali praksi za posamezna delovna mesta določa analitična ocena delovnih mest. Šolska izobrazba, ki jo delavec lahko pridobi s tečajem in seminarji ali prakso na delovnem mestu pa zmanjšujeta višino odbitka in sicer tako, da bo delavec, ki ima daljšo prakso kot je predpisana za delovno mesto po analitični oceni, priznana ta praksa kot nadomestilo šolske izobrazbe na ta način, da se bo za vsako petino dosežene dvojne prakse 10-odstotni odbitek zmanjšal za 2 %.

Kot dvojna praksa se smatra doseženo dvakratno število let dela na določenem ali enakovrednem delovnem mestu, ki so predpisane po analitični oceni. Pri tem Pravilnik dela izjemo in se za delavce, ki so stari nad 45 let in da delajo že nad 10 let na svojem delovnem mestu in sicer po stanju 1. 1. 1960, določila tega Pravilnika

o znižanju tarifnih postavk za neodgovarjajočo šolsko izobrazbo in prakso ne bodo izvajala. Seveda pa s tem ti delavci niso oproščeni raznih tečajev in seminarjev, ki jih bo organiziralo podjetje za posamezne stroke glede na dvig strokovne izobrazbe.

Za delavce, ki bodo vstopili v podjetje po 1. 1. 1960 predvidene oledjave v tem Pravilniku ne pridejo več v poštev. Šolska izobrazba in praksa se lahko spregleda samo s sklepom Delavskega sveta. Poleg tega Pravilnik ureja tudi način znižanja tarifne postavke delavcem, ki prvič stopajo v podjetje, nimajo pa ustrezne šolske izobrazbe ali prakse. Dokončno je s tem tudi rešeno vprašanje znižanja tarifnih postavk uslužbencem pripravnikom. Do sedaj namreč za to ni bilo enotnega kriterija. Odbitki so bili zelo različni in nenotni. Pravilnik ureja tudi to vprašanje.

Razprava okrog vsebine tega Pravilnika naj pokaže, da tudi kolektiv sam zahteva in stremi za tem, da dosežemo čimvečjo stopnjo izobrazbe članov našega kolektiva.

Jože Rozman

Jože Rozman

Za izredno delo - izredna nagrada

Zelo pogosto se sliši prigovor: ako ga kaj polomiš, si za to takoj kaznovan, če pa kaj pametnega in koristnega narediš, te nihče še pogleda ne. Prigovor je povsem umesten. Sicer smo imeli Pravilnik o nagrajevanju od strani organov vodstva podjetja, vendar so se ga pooblaščen organi zelo malo posluževali, če pa so se ga že poslužili, so delali napako v tem, da so hoteli nagraditi povprek vse, češ da ne bo zamere, seveda pa zato z zelo majhnimi zneski. Tako nagrajevanje kajpada ne more biti vzpodbudno za delavce, da bi dosegli kak zelo pomemben ali važen uspeh.

Da se nagrajevanje delavcev postavi na kar najbolj široko osnovo, kakor tudi da se razne izredne ukrepe in naloge, ki jih izvedejo posamezniki ali skupina delavcev, je Upravni odbor sprejel nov Pravilnik o nagradah, ki bo skušal to praznino dopolniti.

Pravilnik kratko in jedrnatu nakazuje postopek za nagrajevanje delavcev, pa tudi drugih oseb, ki so izvršile kako zelo važno in izredno nalogo. Višina nagrade je seveda odvisna od pomena in vrednosti izvršene naloge ali ukrepa. Novost Pravilnika je tudi v tem, da bodo poleg Delavskega sveta in Upravnega odbora lahko dali te nagrade tudi obratni delavski

sveti, ki bodo v najkrajšem času zopet poklicani v življenje.

Organi, ki so za izplačilo nagrad pooblaščen, bodo nagrade odobrili s posebno odločbo. — Nagrada bo izplačljiva takoj po izstavitvi odločbe. Izplačala se bo na blagajni ŽJ s tem, da bo nagradenec predložil odločbo. Te nagrade se bodo izplačevale v neto zneskih brez vsakega odbitka. Vse prispevke iz tega naslova bo krila ŽJ iz za to namenjenih sredstev.

Pravilnik o nagradah bo ob pravilni uporabi pomemben činitelj v vrsti predpisov o nagrajevanju delavcev.

Tudi zanimivo

Po obvestilu zapadno nemškega industrijskega inštituta so na razpolago podatki, da so v razdobju od leta 1953 do 1957 zasledili največji porast produktivnosti dela v Franciji in sicer za 31 %, v Italiji za 29 %, v Zapadni Nemčiji za 26,5 %, v Avstriji in Norveški za 21 %, v Belgiji za 18 %, v Nizozemski za 15 %, v Angliji pa le za 9 %. Če so ti podatki stvarni, lahko sklepamo, da so omenjene države močno bavijo z dvigom storilnosti, ki je vsekakor le edina pot za doseganje večjih gospodarskih uspehov.

Diskusija v Federaciji v Londonu

vrsti gradnja in to enega za SM peči a drugega za Thomasove konvertorje. Posebne priprave za aglomeracijo rude nimajo. Thomasova jeklarne ima 4 konvertorje po 25 ton, a martinarna 4 SM peči po 120 ton in dve po 100 ton. Jeklarne imajo skupno tri mešalce s kapaciteto 400, 600 in 1200 ton. Valjarna ima samo kontinuirno progo za trake, ki obstoji iz bluminga, 4 predogrodij in 6 zaključnih ogrodij. Širina trake je 1400 mm. Toplo valjane trake po luženju valjajo na 5 tandem kvarto ogrodijih v hladno valjane trake, a po žarenju se iz njih dela na najmodernejši napravi za pocinkanje pocinkano pločevino in valovito pločevino, a v posebnem oddelku v napravah za toplotno kosiranje in v liniji za elektrolitsko kosiranje, bela pločevina.

Iz Ebbw Vala smo se z avtobusom zopet napotili proti severu v smeri Sheffielda. Na poti tja smo si ogledali Železarno v Corbyju.

PODJETJE STEWARDS AND LLOYDS CORBY

Proizvodnja varjenih in brezšivnih cevi Anglije je v glavnem koncentrirana v tej železarni, ki je bila zgrajena že pred drugo

svetovno vojno in je veljala za najmodernejšo železarno. Ona je bila tudi vzor za velike železarnice v Wattenstaetu in Linzu, ki jih je gradila Nemčija. Železarna Corby je grajena na osnovi domače rude, ki je v njeni bližini. Ogledali smo si rudnik, kjer specialni bager (draegline) s skreperjem od 18 kubičnih metrov odkriva krovino, ki je mestoma 30 m debela. Ta bager je 1700 ton težak in se pomika s posebno konstrukcijo ekscentričnih nog. V Jugoslaviji imamo podoben bager v Banovičih. Rudo vozijo v železarno, kjer jo drobe in mešajo na posebnem rudnem dvoru, kjer se sklada v horizontalnih slojih, a odvzema v vertikalnih slojih. Ruda iz raznih rudišč se tu premeša tako, da je razlike v vsebovanju železa in kremenca največ pol odstotka. Od tu vozijo rudo na drobljenje in klasiranje. Drobnno rudo se na treh trakovih aglomerira. Za bodoče računajo, da bodo izdelovali samohodni sinter in bo potem šla vsa ruda preko aglomeracije. Aglomerate hladijo na posebnih Lurgi hladilnikih. Imajo 4 plavže, ki dajo sirovo železo z 1,9 do 2 % fosforja in z 0,25 % žvepla. Sirovo železo odžvepljujejo s sodo. Thomasova jeklarne ima

tri mešalce kapacitete po 1000 t in 5 konvertorjev po 30 ton. V bodoče nameravajo pihati z mešalnice pare in kisika. Martinarna ima dve 150 tonski SM peči. Valjarna ima bluming in dve progi za valjanje trakov, potrebnih za varjene cevi. Cevarna ima tri oddelke in to proizvodnjo varjenih cevi po sistemu Freer-Moon z letno kapaciteto 450.000 ton, proizvodnjo zavarnjenih cevi z električnim upornim varjenjem in valjarno brezšivnih cevi. Zadnji dve imata kapaciteto po 60.000 ton letno. Pocinkovalnica cevi je zelo moderna, cevi se izvlačijo z magneti, preprihajo s paro in ohladijo v vodi.

PODJETJE HADFIELD SHEFIELD

To podjetje je svetovno znano, ker je bilo prvo, ki je delalo mangansko litino, in je še danes specializirano za to. Poleg tega pa ima livarno za precizne odlitke, ki so mnogokrat težki samo desetino grama in pa za specialne odlitke, potrebne pri akcijskih letalih in raznih raketa. Za kontrolo odlitkov imajo poleg 5 prenosnih rentgenskih aparatov tudi posebno betonsko komoro za delo z izotopi. Železarna ima tudi veliko kovačnico

in pa profilno valjarno, kjer valjajo razna specialna jekla, v prvi vrsti manganska. Laboratoriji za raziskovanje in kontrolo so zelo obširni in je v njih zaposlenih 150 raziskovalcev, od tega preko 40 s fakultetno izobrazbo.

BISRA IN IRSID

Delegacija si je ogledala tudi raziskovalni inštitut angleškega združenja železarn v Sheffieldu in na poti domov še francoski inštitut IRSID pri Parizu. Oba inštituta imajo danes za vzor metalurških inštitutov, ki poleg osnovnega raziskovanja rešujejo tudi težje probleme prakse in bi bilo prav, da bi tudi naš Metalurški inštitut v Ljubljani organizirali po njihovem vzoru, seveda odgovarjajoče manjšega.

Ko smo se vrnili v London, je Federacija angleških železarn priredila diskusijsko popoldne, na katerem smo s strokovnjaki razpravljali vprašanja tehnične, finančne in organizacijske smeri. Angleži so se zanimali za način našega upravljanja podjetij. To zanimanje je razumljivo, kajti če bodo pri bodočih volitvah zmagali laburisti, bodo železarno ponovno nacionalizirali in se tu pojavlja vprašanje

upravljanja. Centralistični način preko Generalne direktije, ki so ga že enkrat vpeljali, ni bil primeren.

Na osnovi dogovora bo spomladi 1960. leta njihova delegacija obiskala naše železarnice in po zanimanju, ki so ga pokazali, bodo v tej delegaciji vrhovni voditelji in strokovnjaki angleške železarske industrije. Pri uradni večerji, ki nam jo je priredil predsednik federacije železarn, je bil tudi naš ambasador tov. Vejvoda in predstavniki vseh najvišjih organov vlade, ki so odgovorni za delo in razvoj železarn.

Izmenjava takih organizacij se je pokazala kot jako koristna, ker ima vsaka država s proizvodnjo železa in jekla svoje probleme, ki jih rešuje po svoje, a železarji vsega sveta so podobno kot rudarji zaradi svojega težkega dela, vedno tesno povezani in se smatrajo za eno strokovno družino. Na mnoge probleme, ki se pojavljajo pri našem bodočem razvoju, gledamo sedaj drugače kot smo gledali pred obiskom. Angleške železarnice, so v dobi zadnjih 15 let napravile velik korak naprej in v marsičem prednjačijo pred železarnami na kontinentu.

St

Vinko Kavčič

Dokončna ureditev naselja Plavž

Današnje naselje Plavž, ki se razteza od pokopališča do potoka Jesenice ter med progo jugoslovanskih železnic in cesto v Rovte, je v glavnem zrastle po osvoboditvi.

Pred tem so se na tem delu v glavnem raztezale le njive in travniki, ki so bili le redko posejani z manjšimi stanovanjskimi hišicami in še to povečini le ob glavni cesti, ki razpolavlja naselje v

di obstojala, čeravno bodo morda uvedene ekonomske najemnine, ker se te plačujejo v glavnem samo za uporabo stanovanja. Mnogo laže pa je izvršiti taka dela v kolektivu vsega naselja, če je pravo razumevanje za skupnost in medsebojno pomoč.

S prostovoljnimi delom stanovalcev ob sodelovanju gradbenega podjetja, kateremu so poverjena

sarne »Mineral« pri Čufarju. Pripravil je tudi grafikon, na katerem bo prikazana tedenska udeležba prostovoljcev skupno za posamezne bloke.

Na pisarniškem posloju gradbenega podjetja »Nova Gorica« je pa nameščen nabiralnik za sezname udeležencev prostovoljnega dela, katerega sestavljajo brigadirji in člani, ki so v ta namen poverjeni. Celotno skupno evidenco pa vodi pri operativnem odboru na podlagi vseh prevzetih seznamov tov. Hinko Klinar.

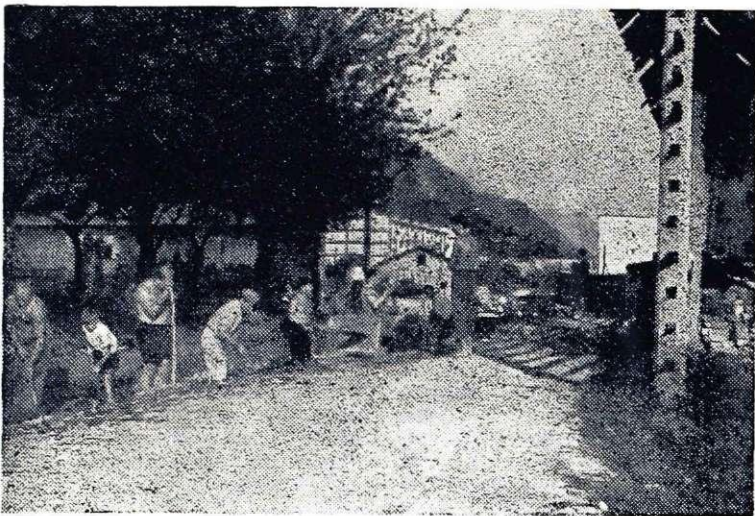
Operativni odbor je po svojih odborikih v stalnih stikih z operativno Železarno, z Zavodom za stanovanjsko izgradnjo in SGP Nova Gorica, da prostovoljno delo čim bolj smotno poteka.

Po šestih tednih prostovoljnega dela je rezultat kar zadovoljiv, saj se ga v povprečju udeležuje dnevno okoli 30 tovarišev, ki delajo po približno 3 ure dnevno. Mnogo večji odziv bi bil, če bi se vsi brigadirji lotili svojega dela in nalog bolj vestno, ker je ravno njihova evidenca precej pomanjkljiva.

Delo in pritok prostovoljne delovne sile poteka zaenkrat zares povsem na prostovoljni bazi, ker tudi gradbena dela gradbenega podjetja niso še povsem v polnem teku. Kakor hitro pa bo gradbeno podjetje organiziralo bolj kampanjsko svoje delo ter ga tudi mehaniziralo, tedaj bo potreben tudi jačji dotok prostovoljne delovne sile.

Da bi se dokončna dela glede ureditve Plavža preveč ne zavlekla, nameravajo vzporedno s cesto začeti urejevati že letos tudi okoličnega posameznih blokov.

Ker Železarna finančno podpira to akcijo, bo mogoče z dobro organizacijo in smotnim vključevanjem delovne sile v ta dela, naselje Plavž zares v doglednem času

Plavški frontovci so prijeli za krampe in lopate — urediti hočejo svoje naselje po zgledu Velenjčanov

zgornji in spodnji del. Edine večje stavbe, ki so tudi že prej stale tukaj, so trije železniški stanovanjski bloki, ter trgovsko poslopje »Čufar«.

Po osvoboditvi se je začela pojavljati na Jesenicah vedno večja stanovanjska kriza, katere vzroki so bili med vojno porušene stanovanjske stavbe ter stalno naraščanje števila delavstva, tako v Železarni, kakor tudi po drugih podjetjih.

Že leta 1947 se je Železarna lotila gradnje stanovanjskih hiš ter je poleg stanovanjskih stavb in hiš na Borovljah in Koroški Beli zgradila na Plavžu poleg samskega doma še 17 stanovanjskih blokov, kakor tudi 3 stolpne stanovanjske hiše, katerih prebivalci mnogo večje možnosti, da vplivajo na izvedbo del in ureditve okolice po svojem okusu in željah.

Končno moramo vsi skrbeti za to, da dobi naselje Plavž svoje mestno lice, le tako se bomo lahko pohvalili, da je to res najlepši del Jesenic.

Da se bo navedena akcija prostovoljnega dela izvedla v pravem pomenu besede zares spontano in brez vsakih večjih zaprek, je Občinski odbor SZDL sklical več sestankov s predsedniki hišnih svetov naselja Plavž, na katerih so se tovariši seznanili s problemom ureditve naselja Plavž, kakor tudi z akcijo za prostovoljno delo ter so bili končno tudi zadolženi, da zberejo po svojih blokih obveze stanovalcev. Na teh sestankih je bil izvoljen tudi operativni odbor, ki naj vodi vso nadaljnjo akcijo prostovoljnega dela.

Operativni odbor je začel takoj z delom, ter predvsem organiziral začetek prostovoljnega dela s ponedeljkom 11. avgusta t. l. Z ozirom na to, da je nujno potrebna evidenca udeležencev prostovoljnega dela, tako z ozirom na njih same, kakor tudi po potrebi operativnega odbora, so se po blokih organizirali brigadirji, ki naj bi povezovali operativni odbor in prostovoljce, vodili evidenco za svoj blok in jo sporočali operativnemu odboru. Operativni odbor je organiziral obveščanje prebivalcev o prostovoljnem delu s filmom, plakati ter stalno razstavo načrtov in slik »Plavža« v izložbi trgovine »Rožca« in v oknih pi-

gradbena dela za gradnjo cest in urejevanje okolice, je mogoče delo zelo pospešiti ter tako čimprej doseči končni smoter in odpravo nepravilnosti, ki jih imajo prebivalci naselja posebno tam, kjer se dela in koplje. Z neposrednim sodelovanjem pri urejevanju okolice bodo imeli prebivalci mnogo večje možnosti, da vplivajo na izvedbo del in ureditve okolice po svojem okusu in željah.

Končno moramo vsi skrbeti za to, da dobi naselje Plavž svoje mestno lice, le tako se bomo lahko pohvalili, da je to res najlepši del Jesenic.

Da se bo navedena akcija prostovoljnega dela izvedla v pravem pomenu besede zares spontano in brez vsakih večjih zaprek, je Občinski odbor SZDL sklical več sestankov s predsedniki hišnih svetov naselja Plavž, na katerih so se tovariši seznanili s problemom ureditve naselja Plavž, kakor tudi z akcijo za prostovoljno delo ter so bili končno tudi zadolženi, da zberejo po svojih blokih obveze stanovalcev. Na teh sestankih je bil izvoljen tudi operativni odbor, ki naj vodi vso nadaljnjo akcijo prostovoljnega dela.

Operativni odbor je začel takoj z delom, ter predvsem organiziral začetek prostovoljnega dela s ponedeljkom 11. avgusta t. l. Z ozirom na to, da je nujno potrebna evidenca udeležencev prostovoljnega dela, tako z ozirom na njih same, kakor tudi po potrebi operativnega odbora, so se po blokih organizirali brigadirji, ki naj bi povezovali operativni odbor in prostovoljce, vodili evidenco za svoj blok in jo sporočali operativnemu odboru. Operativni odbor je organiziral obveščanje prebivalcev o prostovoljnem delu s filmom, plakati ter stalno razstavo načrtov in slik »Plavža« v izložbi trgovine »Rožca« in v oknih pi-

V senci blokov in kozolcev urejajo plavški frontovci svoje naselje

urediti kot je predvideno in kot je gotovo želja vseh tamkajšnjih stanovalcev.

Pri našem prostovoljnem delu si vzemimo za vzgled Velenjčane, ki so v zadnjih dveh letih za urejevanje svojega naselja žrtvovali s prostovoljnim delom precej več, kot je to predvideno pri nas.

Pričakujemo visok obisk

Tako nekako se prične signalizacija za adaptacijo zunanje in notranje fasade našega podjetja, ki naj v času obiska nudi kar najbolj impresiven videz.

Obratovodstva skličejo takoj »odgovorne« za red in čistočo obrata. Sodeči po ocenah te discipline v medobratnem tekmovanju, se vodi ob takih priložnostih, z izjemo nekaj obratov, precej podobno razpravljanje, kako rešiti nastali problem.

Najprej se prične medsebojno puščanje na udomačeni refren »Ni ljudi«, kateremu sledi druga in tretja kitica »Ni voz«, »Ni časa«. — Na koncu le prevlada mišljenje, da je naša dolžnost naloge z vsemi močmi realizirati.

Lice Železarne dobi ob takih priložnostih presenetljivo pomlajen izraz, ki pa se kmalu po obisku zopet postara.

Včasih pa nas kak obisk presejati. Tako smo doživeli, da je bil eden od naših vodilnih mož globoko impresioniran (nataknil si je celo obleko) nad redom in čistočo v Železarni, samo ne v takem smislu, kot smo želeli. Svoje vtise nam je posredoval z zelo »pohvalnimi« besedami. — Ni potem slučaj, da je vodstvo podjetja vključilo v program medobratnega tekmovanja tudi disciplino »Red in čistoča«, temveč je bil s tem dan močan poudarek na to zanemarjeno področje dela.

Namen sestavka je nadaljevanje razprave, ki jo je načela komisija za tekmovanje in pomočnik tehničnega direktorja ing. Arzenšek »kako izboljšati stanje«. — Vsak obrat bi moral teritorialno točno razmejiti. V merilu Železarne ne sme ostati noben kot, ki ne bi bil priključen temu ali onemu obratu.

Največ nereda in navlake je po ugotovitvah komisije v mrtvih pasovih, za katere nihče ne skrbi. Mogoče bi razdelitev teritorija obrata na manjše omejene površine, z navedbo delovnih mest, katerih dolžnost je vzdrževanje reda in čistoče na tem prostoru, odpravila omenjeni nedostatek. Zadolžitve bi ustrezno vrisali v

sredstev je po izjavah dovolj, vendar zaradi neekspeditivnega razkladanja preveč ostajajo po obratih.

Kampanjski način vzdrževanja reda v podjetju bi bil učinkovit samo, če bi bili visoki obiski pogosti. Žal pa se to primeri vsako leto samo nekajkrat. Mišljenja smo, da je red in čistoča elementarna potreba, ki jo narekujejo higiena, varnost dela, estetika in stopnja kulture, na kateri se nahajamo. Videz delovnega mesta pa je slika osebnosti človeka, ki dela v njem.

BB

K članku „Stanovanje sem prevzel v redu“

Vprašanje kvalitete pri gradnji stanovanj je problem pomanjkanja kvalificirane delovne sile in prevelike konjunktura. Gradbene firme pač lahko zbirajo delo.

Po dokončanju objekta se vrši tehnični prevzem, kjer se pregleda v koliko je objekt izveden po načrtu in kakšna je izdelava. Tudi do 40 točk vsebuje tak zapisnik z rokom odprave pomanjkljivosti, ki so bile uočljive. Toda izvajalec odgovarja za kvaliteto dela še 2 leti po predaji, za izdelavo po projektu.

Dosedanja praksa je bila, da je uporabnik stanovanja preko hišnega sveta zahteval popravilo tega ali onega. Hišni svet zopet stanovanjsko upravo, ta naprej investitorja, ki je komisijsko ugotavljal nepravilnosti. Mačka miško, miška zajca, zajec lisico itd.

Stanovanjske skupnosti naj v pravilnike vnesejo pravico uveljavljenja pogodbenih obveznosti izvajalca v teh letih garancije hišnim svetom, ki bodo gotovo s največjo zainteresiranostjo in ekspeditivno reševali probleme direktno z gradbeno firmo. Odpadla bo birokracija in komisije, ker je prav to način zavlačevanja.

Kvaliteta materiala (armatur vseh vrst i. dr.), pa je že tolikokrat ponovljena in poudarjena. Tovariši tudi nam kvalitetni izdelki ne gredo izpod rok. Slučaj je bil, ko smo dobili na reklamacijo odgovor: Oprostite. Vaš material je bil.

Kakor mora naše podjetje reklamacije prevzeti nase, zahtevajte od izvajalca — gradbene firme, toda takoj, hišni svet brez posredovanj, odpravo napak.

Opomba uredništva k sestavku „Samsko naselje Straža“

S 15. oktobrom začne Železarna Jesenice graditi nov samski dom na Koroški Beli s kapaciteto 60 postelj. Stanovalci v tem bloku si bodo morali sami nabaviti opremo. Več o tem bo časopis Železar poročal, ko bo vse točno določeno. Brez dvoma pa bo stanovalcem, ki si bo sam nabavil svojo opremo imel občutek, da je v svojem domu in bo tudi psihološko nanj drugače vplivalo.

Stanovalci tega bloka bodo na hrani v menzi pri Konjiču, vendar pa bo treba ta obrat temu primerno urediti. — Zajtrkovalnica pa bo v domu.

Pretekli mesec je bil ustanovljen v tem naselju tudi aktiv komunistov, ki bo izvedel sestanke z vsemi stanovalci naselja. — Naloga aktivna komunistov bo predvsem v tem, da bo zainteresiral stanovalce naselja za uvedbo sobnih starešin ter dvig discipline in vzdrževanja reda v naselju.

V Sovjetski zvezi bodo leta 1960 proizvedli po obstoječih kapacitetah okoli 320 milijard kWh elektroenergije. 12 let kasneje pa imajo predvideno že okoli 900 milijard kWh letno, kar bo že močno prekorajlo proizvodnjo elektroenergije v ZDA.

TO NAM NI RAVNO V PONOS

Kot vsak plačilni dan, so bile tudi 15. 9. gostilne natrpene. Iz gostinskih prostorov Kazine se je razlegala pesem. Kmalu pa se je sprevrgla v bučen hrup. V glavah vinjenih pivcev se je predramila borbenost in prilike za pretep seveda ni manjkalo. Ni čudno, če je nastal tudi pretep, ki je še vedno spremljal plačilne dni v našem industrijskem revirju.

Koliko se jih je teplo, kdo in zakaj, ni toliko važno, kakor žalostno, da do takih prizorov sploh pride. Preko vsega tega bi še nekako lahko šli, saj so zato varnostni organi, ki naredijo red, če je potrebno. Toda dejstva, da so se pretepa udeležili celo člani kolektiva, ki so zapustili svoje delo in kar preko tovarniške ograje šli na ulico v tepež, tam se ovirali varnostne organe pri njihovem delu, res ne smemo prezreti. Tej demokraciji bi bilo vsekakor dobro narediti konec. Delavca, ki sta v delovni obleki kršila javni red in mir na ulici, zaslužita vsekakor najostrejšo kritiko.

Štefka Bregant

Kako ravnamo s sokovnikom?

Se ni dolgo, kar je bilo pripravljeno sadnih sokov v gospodinjstvih zelo zamudno in nepraktično. Marsikatera gospodinja bi bila rada pripravljala sokove, pa ji je prezaudno delo vzelo veselje že vnaprej. Danes pa to ni več težko. V sokovnikih so sadni, pa tudi zelenjavni sokovi izdelani naglo, brez težav in kar je izredno važno, tako da se ohrani soku biološka vrednost in značilna aroma.

Sokovnik sestavljajo štirje deli: spodnja korica, posoda z gumijasto cevko, v kateri se nabira sok, aluminijasti luknjačavi vložek in pokrov.

V spodnjo korico nalijemo vode, tople ali hladne (če bo toplejša, se bo sočenje prej pričelo), do prsta pod razširjenim robom. Na to korico damo srednjo, največjo posodo. V njo je vložena luknjačavi del, v katerega damo še prej pripravljeno sadje. Sadej primerno pripravimo — n. pr. češnje, marelice, breskve, slive razkoščimo; jabolkom in hruškam odstranimo peščice, itd. Da bo sadje enakomerno sladkano, je dobro, da ga še predhodno premešamo s sladkorjem in pustimo nekaj časa stati, da se enakomerno presladkari. — Sokovnik še pokrijemo s pokrovom in segrevamo na štedilniku ali kuhinjskem (električnem ali plinskem).

Pri sokovih narejenih v sokovniku ni sladkor ohranjajoče sredstvo. Dodajamo ga samo nekoliko zaradi boljšega okusa. Zastostujejo tiste količine, ki so predpisane v prospektu. Če pa hočemo nekoliko slajši sok, ga dodamo na en sokovnik, to je na 5 kilogramov sadja, pol do enega kilograma. — Več sladkorja dodajamo le tistim sokovom, ki jih pijemo močno razredčene z vodo. To so sokovi iz malin, jagod, robidnic, borovnic, bezga, ribezlja (rdečega in črnega) itd. Vse ostale sokove pa pijemo nerazredčene, naravne, zato bi prevelike količine sladkorja pokvarile prijeten in osvežujoč naravni okus. Pripomniti moram še to, da pri sadju, ki je izredno sočno in še skoraj vsa količina izsoči — sadno meso pa zavrzemo, ne mešamo sladkorja med sadje. S tem bi del sladkorja zavrgli. — Sladkor skuhamo z malenkostno količino vode v primerni kozici in ga spenjenega vlijemo v sokovnik med že izsočeni sok. — Prej smo seveda dvignili aluminijasti vložek. Tako delamo pri jagodah, malinah, robidnicah in bezgu.

Takrat, ko damo sokovnik s sadjem na štedilnik, moramo poskr-

beti tudi za steklenice. Te morajo biti čiste, pomite v sodi ali detergentu in dobro izplaknjene v topli vodi. Pred polnjenjem jih moramo sterilizirati, to je segreti do 100 stopinj Celzija, da s tem uničimo morebitne povzročitelje kvarjenja. Sterilizacija je lahko suha — v pečici električnega štedilnika, ali pa mokra, to je v primernem loncu z vodo — tudi v steklenicah je voda. Pod steklenicami je čista krpa. Voda, ki jo nalijemo, je hladna ali mlačna. Potem segrevamo steklenice do vrelišča. Nekaj časa jih pustimo vreti. — Ne bojte se, da bi počile. Steklo prenese precejšnjo toploto, če ga segrevamo polagoma. Ne prenese pa naglih toplotnih sprememb.

Steklenice bo potrebno takoj po polnjenju zapreti. Idealne so gumijaste kapice, izdelek tovarne »Sava« v Kranju. Ni jih pa lahko dobiti. Najtežje jih dobite takrat, ko jih najbolj potrebujete, to je poleti in jeseni. Če ste imeli srečo in jih imate, potem ni potrebno, da jih pred uporabo prekuhavate (postale bi neprožne in krhke). — Lahko jih razkužite s čistim alkoholom ali žganjem, ki ga nalijete v kapico in ga tik pred uporabo prelijete v naslednjo. Plutovinastih zamaškov ne uporabljamo. Bolje je zapirati steklenice z nekoliko razkuženim (z alkoholom) celofan papirjem v dveh plasteh. — Pritrdimo ga z okroglo gumico, ki jih tudi dobimo pri »Savi« v Kranju. (5 dekagramov stane 55 din.)

Med vsemi temi pripravami se je sok iz sadja, ki ga je zmečala vodna para, že pričel nabirati. — Pustimo ga toliko časa, da se izsoči domala ves sok. Če bi točili prežgadan, bi bil prehladen, fermenti ali encimi, ki povzročajo spremembe, ne bi bili uničeni in sok bi se kvaril. Segreti se mora do 75 stopinj Celzija. Pri tej temperaturi se fermenti uničijo, ohrani se pa vitamin C. V cevki je nekaj prehladnega soka. Tega pred točenjem v steklenice nalijemo v lonček in ga vlijemo nazaj v sokovnik preko sadja. Sele potem začnemo točiti sok v sterilne steklenice. Točimo do vrha in takoj vroče zapremo. Polne steklenice počasi ohlajamo. Najboljše je, da jih zavijemo v krpe.

Tudi sadno meso, ki je ostalo v sokovniku, primerno predelamo. — Lahko ga pretlačimo (pasiramo), ali ga »zmiksamo« v mešalcu, ali pa ga pustimo kar v koščkih. V vseh treh primerih ga skuhamo v sladkorju, ki smo ga predhodno skuhalo z nekoliko vode, da se je

spenil. To kuhanje naj ne bo predolgo. Kar kmalu to marmelado ali džem nalijemo v ravno tako sterilne (prekuhane) kozarce in takoj vroče zapremo z razkuženim (z alkoholom) celofanom v dveh plasteh. Tesno ga pritismo ob robu kozarca. Ne sme biti najmanjše gubice. Pritrdimo z dvema gumijastima obročkoma. — Gumice so enake kot pri steklenicah. Le da damo pri steklenicah, ki imajo ozek vrat, gumico preko polovice, to je eno gumico v dveh plasteh. — Tudi kozarce počasi ohlajamo.

Vse sadne konzerve shranjujemo v suhih in temnih shrambah. Vlaga in svetloba jim škodujeta.

Jože Vindišar

Bodoči metalurgi v taborniški organizaciji

Člani taborniške organizacije na Jesenicah so bili nemalo presenečeni, ko so zvedeli, da so tudi na Tehniški srednji šoli na Jesenicah pred kratkim ustanovili taborniško četo. Ta primer je zopet dokaz, kako se taborniška organizacija na Jesenicah razvija in s tem zajema veliko mladine. Prihodnji metalurški tehniki so z velikim elanom pristopili v taborniške vrste, kar pomeni, da sledijo tej kulturni in vzgojni organizaciji novi uspehi. Že na prvem zboru na metalurški šoli so imeli volitve, na katerih so izvolili za starešino te čete svojega direktorja tovariša Polka Ulaga. Z velikim aplavzom so dali svojemu starešinu, kakor ostalim izvoljenim zaupnico in s tem potrdili, da bodo postali zvesti člani taborniške organizacije.

Načelnik odredove uprave jeseniških tabornikov tovariš Pintar in član istega odreda tovariš Pančur sta na tem ustanovnem zboru seznanila nove člane o delu taborniške organizacije in jim podala približne smernice za prihodnje delo. Ob koncu je spregovoril novoizvoljeni starešina, direktor Teh-

V Italiji so leta 1946 proizvedli 600.000 ton elektrojekla. 9 let kasneje pa že 2 milijona ton letno. Imajo pa še predviden načrt za izgradnjo velikih elektro obločnih peči v firmah FALCK, FIAT in TERNO.

Kadrovski sektor na osnovi čl. 24/c Pravilnika o delovnih razmerjih Železarnice Jesenice objavlja

RAZPIS

za delovno mesto

TERENSKESOCIALNE DELAVKE,

šifra 8420-24, urna tarifna postavka 75 dinarjev.

POGOJI: Za sprejem pridejo v poštev one kandidatke, ki imajo primerno sposobnost za delo v gospodinjstvu, negi bolnika in vzgoji otroka. Kandidatke bodo morale opraviti psihološki preizkus. Sprejete kandidatke bodo opravile nato še kratek tečaj v gospodinskem servisu, tečaj iz prve pomoči in tečaj v otroškem dispanzerju.

V pošteve pridejo kandidatke, stanujoče na območju mesta Jesenice.

Kandidatke naj pošljejo pismene ponudbe na Kadrovski sektor, Železarna Jesenice. Ponudba naj vsebuje življenjepis z vsemi dose-

danjimi zaposlitvami, zaželeno so listine o strokovni kvalifikaciji. Ponudbo pošljite do 10. oktobra 1959, ki jo interesentke lahko dostavijo osebno vodstvu Kadrovskega sektorja, kjer bodo dobile tudi vsa potrebna pojasnila.

Jesenice, 1. oktobra 1959.

Vodstvo Kadrovskega sektorja

ZAHVALA

Ob težki in nepričakovani izgubi dobrega moža, skrbnega očeta in deda

FRANCA ZAKOTNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v dneh težke izgube sočustvovali z nami, nam stali ob strani in izrekli sožalje. — Lepa hvala tudi vsem, ki so se od pokojnega očeta poslovili ob mrtvaškem odru, mu darovali toliko lepega cvetja in ga v takem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvala smo dolžni zdravniku dr. Viktorju Marčiču za dolgotrajno zdravljenje in pa posameznikom, ki so ga za časa njegove bolezni obiskali in bodrili.

Za ves trud se tudi toplo zahvaljujemo tovarišu Francu Bohincu in Ivanu Tušarju. Prisrčna zahvala bivšim njegovim sodelavcem — kovačem vzdrževanja Javornik, ki so dragega pokojnika nosili in pa tovarišu Viktorju Pogačarju za lepe poslovilne besede ob odprtem grobu.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo tudi pevcem in godbi DPD Svoboda Javornik za ganljive žalostinke in pesmi.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča žena, hčerka in sin z družinama

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi ljubljene moža in očeta

JOŽETA BRUČANA

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ob težki izgubi sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Prav lepa hvala dr. Sajevicu za takojšnjo pripravljenost pomoči in železarski godbi, ki je tako občuteno in lepo zaigrala svojemu nekdanjemu članu. Iskrena zahvala tudi vsem sosedom v hiši za vsestransko pomoč v težkih urah, zlasti zakoncema Lipovec in tovarišici Dolarjevi. Še enkrat hvala vsem, ki so darovali toliko cvetja in spremili nepozabnega pokojnika na zadnji poti.

Žena in hčerki z vsem sorodstvom

ZAHVALA

Ob smrti dobrega moža, očeta in starega očeta

FRANCA VALJAVCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu pomagali lajšati trpljenje, posebno primariju dr. Brandstetterju, dr. Sajevicu za zdravljenje in obiske na domu in vsem bolniškemu osebju jeseniške bolnice. Lepa hvala vsem dobrim sosedom, ki so nam stali ob strani, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, vsem prijateljem in znancom, ki so nam na ta ali oni način izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se javniški godbi za lepe žalostinke in vsem, ki so se poslovlili od pokojnika na mrtvaškem odru in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči:

žena Marija, hčerka Marica, sinova Radko in Janko z družinama

Personalne vesti

GIBANJE DELOVNE SILE V MESECU AVGUSTU

66 novo sprejetih delavcev, 110 delavcem prenehalo delovno razmerje, 14 novo sprejetih uslužbencev, 6 uslužbencem prenehalo delovno razmerje.

Upokojeni so bili naslednji dolgoletni delavci: Lovro Arh — 1903 — Samotarna z del. dobo v ZJ 35 let; Mihael Brodar — 1901 — Javornik III. z delovno dobo v ZJ 23 let; Ferdinand Hojak — 1903 — kurilnica z delovno v ZJ 41 let; Kokot Anton — 1923 — Konstr. del., z delovno dobo v ZJ 11 let; Jakob Podobnik — 1902 — gradbeni odd., z delovno dobo v ZJ 21 let; Jakob Veber — 1903 — hladna valjarna, z delovno dobo v ZJ 41 let; Jože Vrhovnik — 1902 — mehanična delavnica, z delovno dobo v ZJ 40 let; Anton Zaveljčina — del. obr., z delovno dobo v ZJ 29 let; Ana Zorman — 1909 — predel. obr., z delovno dobo v ZJ 9 let; Anton Potočnik — 1903 — soc. zavar., z delovno dobo v ZJ 16 let.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali zasluženi pokoj!

Umrlj so: Anton Berlogar, Valjarna 2400, del. pri škarjah; Slav-

ko Mikula, Livarna, livar. — Svojem naše iskreno sožalje!

Predstavljamo naše nove sodelavce:

Uslužbenci: Bojan Svetlin — OTK; Regina Stržinar, nabavni oddelk; Ivanka Soberl, Javornik I.; Lidija Jakopič, njigovodstvo; Julijana Kežar, knjigovodstvo; Ruža Tomažin, Javornik III.; Olga Osenčič, kadrovski sektor; Franc ing. Babšek, predelovalni obrati; Franc ing. Polak, tehniški biro; Angela Vovk, komunalni oddelk.

Uslužbenci prevedeni iz delavskega in honorarnega staleža: Andrej Malenšek, energijska grupa; Jože Vindišar, kadrovski sektor; Milena Šifer, prodajni oddelk; Branko Rugelj, od. za obr. osebnih dohodkov.

Delavci: Sulejman Hamulič, Jože Kogoj, Milorad Radulović, Nazif Arnaut — vsi plavž, Andrej Soklič, Janez Juvan — oba martinarna, Rifet Ključanin, Franjo Krof, Josip Slatina — vsi samotarna, Polde Kavčič, Franc Dobravec — oba Javornik I., Pavel Poljanšek, Franc Skufca, Jože Tomšič, Vehar Rudi, Stanislav Železnikar — vsi Javornik II., Anton Rozman, Franc Zupanc — oba jeklovlek, Anton Kristanc, Stanko Frelih, Viktor Kikelj, Silvester Mirtič, Marko

Strikovič, Anton Cundrič, Jože Fabijan, Ivan Fon — vsi predelovalni obrati, Anton Grohar, Stanislav Pavlovič, Franc Polak, Vladimir Sodja — vsi cevarna, Franc Pintar, Srečko Mlinarič, Jože Slivnik, Janez Zorman, Nenad Golub, Anton Knežević — vsi energijska grupa, Dušan Koder, mehanična delavnica, Pavel Cerkovnik, Anton Mlakar — oba konstrukcijska delavnica, Janez Košnik, Albin Novak — oba elek. del., Ivan Hatlak — gradbeni oddelk, Stefan Vidovič — livarna, Franc Bizjak, Karol Erjavec, Vladislav Mrak, Jože Ravnik, Janez Tancar, Ivan Treven, Franc Zvan, Janez Ličof — vsi Javornik III., Avgust Bizjak, Rado Lasnik — oba OTK, Pavel Benedičič, Anton Rogelj, Viktor Tišler, Franjo Kovač, Enver Mulačič — vsi promet, Redžo Ajdinovič, Vahid Ajdinovič, Ramo Bešič, Vincenc Bratuš, Leopold Čimžar, Franc Čmetič, Smajo Kačar, Janez Kalan, Andrej Klinar, Vaso Kos, Sabid Mujezinović, Nikolo Radonič, Dušan Romič, Mohamed Salihbašić, Branko Terlikar, Jože Unečič — vsi transport, Zvonko Koplan — garaža, Stefan Pintar — tehnična operativna, Anton Pekolj — gasilci, Angela Prevč — komunalni oddelk.

Novo sprejetim delavcem želimo uspešnega dela in zadovoljstva v našem kolektivu.

POROČILI SO SE:

Marjan Kežar, mehanična delavnica, s Silvo Smole; Albin Novak, samotarna, z Leopoldino Šmid; Jože Neuman, org. biro, z Mileno Prešeren; David Pajk, žebeljarna, s Terezijo Weisen; Ivan Bondarenko, konstrukcijska delavnica, z Vando Repe; Ramadan Budimović, martinarna, s Halimo Lovič; Silvo Valentar, mehanična delavnica, z Vilmo Mecilovšek; Stanislav Kokalj, Javornik III., z Marijo Marčič; Vladimir Petrič, OTK, z Marijo Eržen; Janez Golba, Javornik I., z Marijo Vrečko; Benedikta Vidmar, predelovalni obrat, z Gasar Francem.

RODILI SO SE:

Ivanu Fonu, žarilnica, deklica; Ivici Znidarjevi, OTK, deklica; Metki Kovač, IBM, deček; Antonu Kisovcu, Javornik I., deklica; Anici Novakovi, nabavni oddelk, deček; Albinu Smolnikarjevi, mehanična delavnica, deček; Mariji Erzarjevi, Javornik III., deček; Anici Svetinovi, gradbeni oddelk, deček; Janezu Janu, predelovalni obrat, deček; Andreju Hlebanju, Javornik III., deček; Muju Cimratiču, plavž, deklica; Jožu Polajnjarju, martinarna, deklica; Milošu Popoviču, Javornik I., deklica; Alojzu Gavezu, predelovalni obrat, deklica; Janezu Arhu, Javornik II., deček; Jožu Kunčiču, žična valjarna, deček.

ZA SVETLO RAZVEDRLO

POZDRAVLJENI NERGAČI!

Kakor drugi tako sem tudi jaz zvedel, da lahko kupim po zelo nizki ceni uro, kakršne so zaplenili inozemskim »švercerjem«. Komaj sem jo imel dva dni, pa se mi je ustavila. Urar je rekel, da je šla »velna« in da žal nima nobene rezerve. »Nič zato«, sem mu rekel, »jo bodo pa v fabriki popravili«. Po raznih navodilih in napotkih sem se odločil, da mi bodo »velno« najlaže naredili v konstrukcijski delavnici.

Truš, hršč in razbijanje me je opozorilo, da sem že v konstrukcijski. Napotil sem se po stopnicah do pisarne. Potrkal sem in ker ni bilo odgovora, sem odprl vrata in vstopil. Zajela me je taka tema, kakor bi opolnoči v karavanskem tunelu zamorcu v usta pogledal. Že sem se hotel vrniti, ko me je gromski ženski glas vprašal, kaj želim. Seveda sem kar najbolj prijazno vprašal ta ženski »spolček« če ni toka, da imajo takšno temo. Pa mi odgovori visoki bas v kotu: »Kakšna tema?«, saj vidite, da nam gorijo 500 vatne žarnice, pa dvojna očala imamo, res ne morete trditi, da se nič ne vidi.« »Veste, res nič ne vidim. Zato bi pa vseeno vprašal, zakaj imate pri vas tako temo?« »Za taka vprašanja nimamo časa,« mi reče prov freh ta ženska. »Če pa hočete vedeti,« pravi prav usmiljeno, »potem pojdite v železarski muzej, odprite knjigo »Zgodovina železarn«, na strani 135, preberite 28. vrsto in dobili boste odgovor, zakaj je pri nas tako temno.« Lepo sem se zahvalil za skrbnostni ključ in seveda takoj odfrčal do avtobusnega postajališča »javni skret«, kjer sem vstopil v avtobus in se odpeljal v muzej. V muzeju sem takoj dobil zaželeno knjigo. Trikrat sem fejest pljunil na prst, da sem prelistal 135 strani. Oči so takoj poiskale vrsto 28 in prečitale sledeči odstavek: »Dragi fužinar, ko boš prebral te vrste vedi, da je minulo danes ravno 12 let odkar smo zadnjikrat pobelili obratno pisarno konstrukcijske delavnice.«

Po tem odkritju se mi je muzej dvakrat zasukal okoli glave od presenečenja in tudi kri mi je momentalno nehala krožiti, mislil sem že, da imam levkemijo. Hitro sem preživel telesno krizo, zbral vse moči in sem z željo, da pomagam tem revežem, skočil v gradbeni oddelek po apno.

Ker nisem takoj prišel na vrsto v gradbenem oddelku sem sklenil, da bom rajši v drugi številki napisal slavošpev nabavi apna. Zdaj bi pa rajši odgovoril še na nekaj vprašanj:

Franc Z. laboratorij: Prejel sem odločbo o minimalnem osebnem dohodku, katere velja od 1. 1. 1959, izdana je bila 28. 7. 1959, prejel sem jo 11. 9. 1959. Zoper to odločbo je dopusten ugovor v 8 dneh. Zanima me, kateri datum pride v poštev za pritožbo:

»1. april.«

Zinka R. Železarna: Stanujem v bloku na Plavžu. Zadnje čase nam dnevno po več ur primanjkuje vode v 3. nadstropju. Kot gospodinja brez vode pač ne morem živeti, zato bi se z družino rada izselila. Svetuj mi kam naj grem?

V 10. nadstropje plavžarskega nebotičnika.

Špica Nergač

Zrtve blokvske politike

Jože Vindišar

Zborovanje jeseniške mladine na Mežakli

Letos 22. junija je jeseniška mladina formirala svojo drugo delovno brigado, ki je dobila ime po revolucionarju in delavskem pisatelju Tonetu Čufarju. Ta brigada je štela okoli 116 mladih brigadirjev iz jeseniške občine in je sodelovala pri gradnji jugoslovanske magistrale v kraju Trupule, oz. brigadirskem naselju »Pero Popovič-Ago«. Mladinski komite je že v začetku sklenil, da se brigadirji po vrnitvi zberejo na Mežakli, kjer bi imeli nekakšno zborovanje in na njem razpravljali o svojem delu in uspehih ter o brigadirskem življenju, kar bi tako posredovali predstavnikom mladinskih in osta-

la predlaganih in tudi sprejetih v članstvo ZKS 8 mladincev brigadirjev.

Lepo je postati član ZKS, še prav posebno v jubilejnim letu, ko se spominjamo dolgoletnih bojov naših narodov za boljši jutrišnji dan. Vsi predstavniki, ki so bili na tem zboru, so v svojih pozdravnih govorih zaželeli vsem brigadirjem, oz. vsej mladini, da bi tudi v bodoče dosegla prav take uspehe, kot do sedaj. Posebno pa so izrazili željo, da bi na novo sprejeti mladinci v ZK postali zvesti člani in vzor ostali mladini. »Upam,« je v svojem govoru dejal tov. Saksida »da bo v naši občini

Zbor jeseniške delovne brigade na Mežakli ob priliki govora sekretarja Obč. komiteja ZKS tov. Iva Saksida

lih družbenih organizacij. Zborovanje je bilo določeno za nedeljo 13. septembra na Poljanah. S svojim praporom so se spotoma poklonili spominu padlih borcev na Obranci, tov. Ferdu Korenu in Viktorju Erzenšku ter položili venec. Ob 10. uri pa je bil zbor brigadirjev pri Počitniškem domu na Mežakli. Tov. France Horjak, komandant brigade, je v svojem nagovoru pozdravil prisotne goste udeležence tega zborovanja, tako tov. Franceta Trevna, predsednika ObLo Jesenice, dalje sekretarja obč. komiteja ZKS, tov. Ivana Saksida in člana predsedstva LMS tovariša Korčija Terplana ter ostale predstavnike obč. oz. tovarniškega komiteja. V nadaljnjem govoru je tov. Horjak opisal delo in uspehe jeseniških brigadirjev. Jeseniška brigada je bila dvakrat udarna in dvakrat pohvaljena. To je vsekakor pohvalno za našo delovno mladino. Poleg dela na cesti pa so naši brigadirji pomagali pri mlačvi pšenice in s tem pripomogli, da je bilo delo kmetijske zadruge hitreje opravljeno. Prav tako pa so se brigadirji vsestransko udeleževali tudi na kulturnem polju. Udeleževali so se seminarjev in raznih tečajev in se tako izobraževali. Tov. Horjak je poudaril, da mladina vedno bolj izpolnjuje svoje naloge in pomaga pri izgradnji naše nove Jugoslavije. Mladina je lahko ponos Komunistične partije in narodov Jugoslavije. S tem požrtvovalnim delom pa je bilo na predlog sekretarja mladinske delovne brigade tov. Staneta Fajfar-

vsako leto več mladih komunistov.«

Razen tega, da je mladina z Jesenice poslala delovno brigado v Trupule, so bile v počastitev 40-letnice Komunistične partije izvedene tekme v posameznih kolektivih. Za ocenjevanje je bila določena posebna komisija, ki je ocenjevala politično in kulturno dejavnost teh kolektivov. Na tem zboru je sekretar občinskega komiteja LMS objavil rezultate in podelil diplome in za tri prva mesta tudi praktična darila. Prvo mesto v tem tekmovanju je dosegla Blejska Dobrava, druga Kranjska gora in tretje mesto Dovje Mojsstrana.

Od tega tekmovanja je odstopila mladina iz naše Železarne predvsem zato, ker je številčno najmočnejša organizacija LMS. Po slavnostnem zborovanju so brigadirji tekmovali v streljanju in odbojki in na ta način razvijali svoj kulturni program. Proti večeru so se z dobro voljo in načrti za nadaljnje delo vrnili na Jesenice.

IZDAJA: ŽELEZARNA JESENICE — ODGOVORNI UREDNIK:
STANE TUSAR — URED. ODBOR: Pavel Ing. Sešek, Andrej Dolinar, Ivan Vovk, Tone Pintar, Franc Hrastar, Stefan Nemec, Ludvik Kejžar, Milan Budja, Miro Noč, Dušan Stare, Edo Zaggar, Zdravko Črv, Zdravko Pogačnik in Lojze Likovič. — **NA-SLOV:** Uredništvo štirinajst dnevnika ŽELEZAR — Železarna Jesenice, telefon 271 — TISK: GORENJSKI TISK V KRANJU

Stanovanjska komisija ima dovolj dela

V zadnji številki našega lista smo obvestili kolektiv, da je centralni DS postavil stanovanjsko komisijo. Komisija je začela z delom. Na prvi seji je sprejela načela, po katerih bo delila stanovanja proslcem.

Na pisalni mizi stanovanjskega referenta je bil pred komisijo kup prošelj, ki so jih vložili zelo potrebni, manj potrebni ali sploh nepotrebni proslci. Komisija se ni ustrašila tega kupa 828 prošelj. A kaj storiti sedaj? Brez odlašanja je bilo treba izluščiti najbolj potrebne proslce. Tudi prioriteto listo, ki jo je komisija sprejela od občinske stanovanjske komisije je bilo treba preveriti. Same prošnje niso bile za komisijo dovolj. Iz njih je le delno razvidno, kateri

prosllec je bolj ali manj potreben stanovanja. Zato je komisija napolnila aktovke s prošnjami ter odšla na teren pregledovat stanovanja proslcev in jih točkovala. Že prvi dan dela komisije na terenu uspeh ni izostal. Trije proslci se bodo morali sprijazniti s sklepom komisije, da niso upravičeni do stanovanja, čeprav so njihove prošnje kazale, da so med najbolj potrebnimi. Dva taka drastična primera sta se našla v Ulici Toneta Čufarja in en primer v Delavski ulici. Komisija jih je točkovala, a niso dobili skoro nič točk. Taki primeri so se pred komisijo pojavljali vsak dan. So primeri, da prosllec stanuje pri svojih starših, ki so lastniki svojih stanovanjskih hiš in ima odgovarjajoče stanovanje, pa je vseeno vložil prošnjo za stanovanje. Žalostni so taki primeri in dotični bi se le težko opravičili pred onimi proslci, ki niso toliko zahtevni, kljub temu, da še stanujejo s svojimi družinami v kletnih prostorih, podstrešjih ali manjših izbah.

Komisija tudi ugotavlja, da imajo poedini lastniki privatnih stanovanjskih hiš do svojih stanovanjcev — podnajemnikov skrajno nepravilen — gospodovalen odnos. Tako je komisija točkovala stanovanja pri proslcu F. A. na Javoriški poti, ki biva s svojo družino v enem samem kletnem prostoru. Pritoževal se je, da je nevdružno stanje, ker ima lastnik hiše V. A. do njih tako sovražen odnos, priganja jih k takojšnji izselitvi itd. Žal pa pozablja, da mu je prav ta podnajemnik pomagal pri gradnji hiše. Pozablja tudi to, da mu je bil dan regres od družbe, da je brej finančnih težav prišel do lastne hiše.

Da se povrnemo k delu komisije. Komisija ne bo utegnila pred vselitvijo v stolpnice pregledati in točkovati vseh 828 prošljcev. Interes komisije pa je, da zajame najnujnejše primere onih proslcev, ki so najbolj upravičeni, da se jih reči, za vsekitev v stolpnice, ali v okviru raznih kombinacij. Ni izključeno, da bo komisija nehote katerega proslca prezrla, ki je, poudarjamo, res nujno potreben stanovanja, da se mu ugodijo pri teh selitvah.

Kolikor komisija še ni takih primerov točkovala oziroma pregledala njihova stanovanja, naj se dotični ob uradnih urah in dnevih zglašijo pri referentu za stanovanjske zadeve, ki bo primer registriral, nato se bo stanovanje dotičnega pregledalo in točkovalo.

ZANIMIVOSTI

IZ ČRNE METALURGIJE

Prva obločna elektropeč v ZDA je šla v pogon leta 1906. V letu 1955 pa so v ZDA že proizvedli okoli 8,5 milijonov ton elektrojekla, kar je približno stokrat več, kakor v letu 1915. Nameravajo pa dvigniti proizvodnjo za okoli 13 milijonov ton elektrojekla.

Zanimivo je dejstvo, da so Amerikanci pred skoro 60 leti prišli v Francijo na prakso v obratovanju in proizvodnji elektrojekla v obločnih pečeh, sedaj pa po tolikih letih Francozi odhajajo v ZDA, da študirajo uspehe in dosežke v izgradnji velikih obločnih elektropeč.

Največja elektroda na svetu je bila narejena v tovarni »Union Carbide« v Zapadni Nemčiji. Težka je »samo« 10 ton, njen premer pa je 1,25 m. Rabijo pa jo v obločni peči za proizvodnjo fosforja, kalcijevega karbida, ferolegura.

BIOGRAD NA MORU -

tokrat z druge plati

Lepo je morje, a tudi taboru, kakršni je bil v prvih začetkih, ni kaj oporekati. Zadovoljen sem z družino preživel 5 dni v našem taboru v Biogradu na moru. Ne morem pa preko dejstev, da ni mecen, ki bi skrbel za razvoj in procvit tabora, saj je to najcenejši način množičnega oddiha.

Poglejmo na primer naš tabor. V njem ni taborniškega življenja, pač pa običajni individualni odidi. Kdor je že kdaj živel taborniško življenje, je to lahko takoj ugotovil že pri vstopu in sprehoju po taboru. Ne morem trditi, da je Železarna ekonomske šibkejša od »Kovinske« Maribor ali pa morda od »Projekta« Maribor. Ti sosedji so si pač lepše uredili svoj oddih.

Polomljene postelje, podložene s kamni, ki se ti ponoči izmikajo, enojni šotori v vročini, da lahko v njem vršiš zračno kopel, gotovo niso v ponos, še manj pa za tako frekventni obisk članov kolektiva Železarne Jesenice.

O sanitarijah in umivalnicah ne govorim, ker so dani vsi pogoji, da vesten sanitarni inšpektor takoj zapre tabor. Poglejmo kuhinjo, ki je zgrajena za približno 60 obrokov, a jih delijo okoli 130. Samo frižider in plinski štedilnik ni modernizacija kuhinje, ki stoji popolnoma labilno, se maje in se ni čuditi, če bi nekega dne obrok kosila našel konec med kamenjem. Samopostrežba je v najlepšem redu le, če so ostali pogoji priprave in čiščenja posode podani. Kuhinjsko osebje ni v stanju pri teh napravah pripraviti zadostne količine tople vode in tako plava

mast že na mrzli vodi za čiščenje posod. — Krasne so mizice pod šotori z malimi stolčki, toda 1,70 metra visok človek ne more jesti na taki napravi. Pripravljene normalne mize niti ne zadostujejo tistim, ki stanujejo v mestu.

Nikakor ne spada v kuhinji točenje alkohola, celo samo alkohola. Utegne se zgoditi, da prav v taboru postane alkoholik, če doslej še nisi bil, kajti razen vina in »travarice« ni kaj piti. Protialkoholna liga, čemu so te klicali k življenju?

In razsvetljava? Lahko bi postavili celotno instalacijo vajencem v uke, kako ne sme biti.

Ni kaj reči obilni, res zadostni, čeprav bolj enolični hrani. Verjamem težavam nabave. Toda po vsakem obroku lahko ugotoviš, da je sod za pomije poln, a ne vode. Lahko bi regulirali tudi količinsko obrok hrane.

Leto je za nami. To drugo plat taborao sem hotel prikazati zato, da bodo naši člani kolektiva tudi »ta drugi del« v tako imenovanem »taboru« dostojneje in letu 1960 primerno preživeli svoj oddih.

Imamo časopis in upam, da bodo vsi člani kolektiva pozdravili to objavo, kaj in kako, kdo in iz katerih sredstev se bo tabor preuredil.

Prav na UO počitniških domov in sindikat apeliram, da ne čaka pomladi in skuša na hitro zopet nekaj pripraviti. Izkoristite zimski čas za pomladansko pripravo!

Nihče ne more trditi, da ni sredstev, ker je prav letos DS takim in podobnim stvarim namenil znatne vsote. H. F.

Tudi Belgija ima močno metalurško industrijo, saj proizvedejo letno okoli 6 milijonov ton surovega železa. Tretjino tega proizvedejo samo v enem podjetju, ki zaposluje 4500 delavcev in uslužben-

ZAHVALA

Podpisani Jože Berčič, industrijski zidar, se najtopleje zahvaljujem sindikalnemu odboru obrata Javornik III. za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času svoje bolezni.

Jože Berčič